

DIRVA

Nr. 105

Rugsėjis-Sept. 16, 1963

Cleveland, Ohio

SOVIETŲ - KINŲ SUSITARIMAS

IŠ MASKVOS GRĮŽUSIO INDIJOS KOMUNISTŲ VADO DANGĖS PAREIŠKIMAI PATVIRTINAI, KĄ ŠIŲ EILUČIŲ AUTORIS VISADOS TEIGĖ: CHRUŠČIOVO KUBOS AVANTIŪRA BUVO PRADĖTA SUSITARUS SU KINŲ KOMUNISTAIS. — INDIJOS UŽPUOLIMAS TURĖJO 'PRIDENGTI' PASIRUŠIMUS KUBOJE. — NUSIVYLĖS DALINE CHRUŠČIOVO KAPITULIACIJA, MAOCENTUNGAS GRIEBĖSI RASI-NIO ARKLIUKO.

Vytautas Meškauskas

Kai pereinę metų spalio mėn. visiems paaiškėjo Chruščiovo planai Kuboje ir tuo pačiu laiku Raudonoji Kinija staiga užpuolė Indiją, man atrodė, kad čia turima reikalo su bendru Maskvos-Pekino planu. Tačiau milžiniška tarptautinės politikos komentatorių ir aiškintojų dauguma to žinti nenorėjo. Girdi, tai sutapimas, o jei ne, tai tik partizaninis kiniečių žygis, patyrus apie Maskvos kėslus Kuboje (Joe Alsop). Man vis tiek atrodė, kad čia būta susitarimo ir štai kodėl:

1. pati Raudonoji Kinija be sovietų paramos negali vesti platinio masto karo prieš bet ką, o ypač milžinišką Indiją;

2. kariniai žygiai prieš Indiją buvo pradėti rudenio, kada artėjanti žiema grėsė nutraukti prasiveržusių kiniečių divizijų tiekimą per aukštus Himalajų kalnus.

Iš to antro fakto galima pasidaryti išvadą, kad puolimas turėjo daugiau propagandinio pobūdžio. Jo tikslas buvo atkreipti pasaulio dėmesį į Indiją tam, kad Chruščiovui būtų lengviau įsistiprinti Kuboje.

Tikra tiesa paaiškės tik po kiek laiko, nes abi anos pereinę metų rudens avantiūros sumanytojai Maskva ir Pekinas dar kurį laiką tylės, tačiau ir dabar aš susilaukiau šikios tokios paramos savo teorijai iš... Indijos komunistų vado S.A. Dange, kuris neseniai grįžo į Indiją po viešnagės Maskvoje, Dange teigia, kad Raudonoji Kinija puolusi Indiją todėl, kad maniusi, jog JAV-Sovietų karas neišvengiamas. Tokio karo Kinijos valdovai, žinoma, norėjo, nes atominis karas be abejo, jei nesunaikintų, tai bent susilpnintų abi kariaujančias valstybes ir Kinija gautų galimybės įsiviešpatauti visame pasaulyje! Bet iš kur Maocungas ir jo gauja galėjo sužinoti apie Maskvos kėslus įsistiprinti Kuboje ir iš čia grasinti JAV savo raketom? Iš laikraščių? Ir po to per keletą dienų sutraukti milžinišką armiją Indijos pasienyje, kur praktiškai visai nėra kelių? Ne! Visa tai kalba už bendrą planą. Už tai kalbą ir paskutinę kiniečių kaltinimo sovietams versiją: girdi,

Chruščiovas be reikalo rizikavo milijonų žmonių gyvybėmis gabendamas savo raketas į Kubą, o vėliau jas iš ten atitraukdamas. Aišku, kad kiniečiams pagal tikrą ar tariamą planą spalio 20 dieną pradėjus pulti Indiją, Chruščiovo raketų atitraukimas nebuvo numatytas. Tačiau, kai prezidentas J. F. Kennedy spalio 22 d. vis dėlto pradėjo veikti ir Chruščiovui davė pasirinkti tarp karo ir taikos, Chruščiovas nutarimą padarė vienas. Spalio 28 d. buvo jau po visko, lapkričio 21 d. amerikiečiai atšaukė savo "karantiną", o po to ir kiniečiai turėjo vienšališkai pasiskelbti paliaubas, nors, nesutikę didesnio pasipriešinimo iš indų, galėjo žygiuoti toliau į pietus.

Žinoma, kad kinų komunistai visa tokia nenumatyta eiga negalėjo būti patenkinti ir jaučiasi Chruščiovo apgauti. Jau ir seniau jie buvo nepatenkinti per mažą sovietų pagalbą, bet dėl to

vienbalsiai skundžiasi ir sovietų satelitai. Kubos avantiūra tačiau galutinai įtikino Maocungą, kad jis turi pasukti atskiru keliu ir, priešingai kitiems satelitams, jis tai padaryti galėjo. Bet kokiukeliu? Sovietai Maocungą visam pasauliui pristatė kaip karo kursytoją, nors iš tikro Pekinas laikosi kiek kitokios politikos: šiek tiek kariauti, šiek tiek derėtis, pagal reikalą ir susidėjusias aplinkybes. Iš kitos pusės kiniečiai buvo reikalingi tarptautiniams komunistų sąjūdžiui kaip ne baltosios rasės atstovai. Daugeliui Afrikos ir Azijos tautų visi baltieji atrodė tokie patys. Kiniečiai daug kur bendram komunistų reikalui galėjo išnaudoti rasinį sentimentą.

Rasė paliko ir toliau Maocungo arkliuką. Jis jaučiasi pašauktas išnaudoti ir pajungti savo interesams rasinį neapykantą. Užtat jis pasiskubino su savo simpatijos pareiškimais JAVnegrų sąjūdžiui. Jis dabar skelbia, kad JAV, Sovietų Sąjunga ir Indija sudarė sąjungą prieš Kiniją! Jis svaioja apie Azijos ir Afrikos bloko sudarymą, kuriam priklausytų ir Japonija. Tačiau nors žmonių skaičius ir kalba jo naudai, visi kiti elementai yra prieš, todėl anksčiau ar vėliau Raudonoji Kinija vėl turės grįžti prie lankščios politikos, išnaudojant nuomonių skirtumus baltosios rasės tarpe. Atstatymas gerų santykių su Sovietų Sąjunga ir bendros naujos avantiūros dar tebėra galimybių ribose.

ŽINIOS IŠ VISO PASAULIO

• JAV senatas priėmė įstatymą, kuriuo skiriama 236,4 mil. dol. medicinos ir dantistinės studijoms. Trijų metų programa skiriama 61,44 mil. dol. medicinos studentų paskoloms, o 175 mil. dol. naujų medicinos ir dantistinės mokyklų statybai.

Būdinga, kad tuo pasibaigė 12 metų kova JAV Senate dėl įvairių to įstatymo paragrafų interpretacijos.

• Amerikonų Legionas — įtakinga JAV atsargos karių organizacija, Miami Beach, Floridoje įvykusiam kongrese išsirikusi Daniel F. Foley savo pirmininku, priėmė eilę rezoliucijų, kurių tarpe daugiausia dėmesio buvo skirta Kubos ir Amerikos hemisferos politinei situacijai.

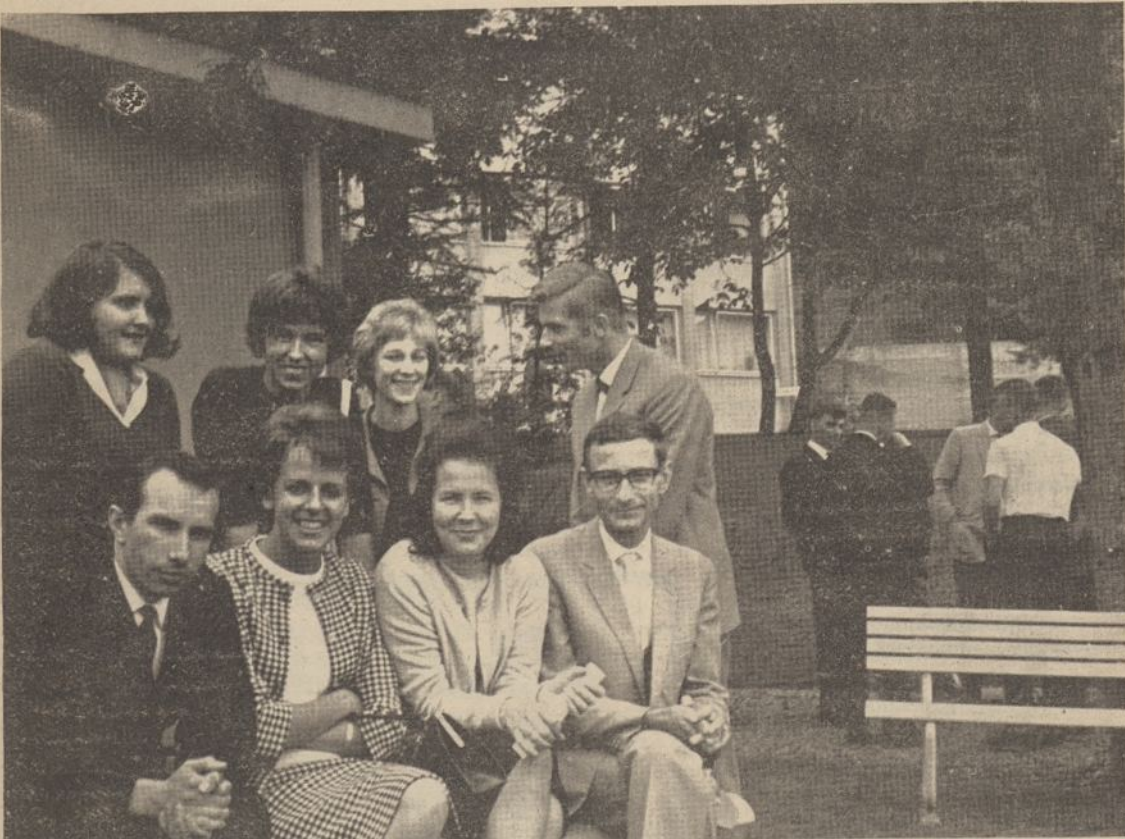
JAV vyriausybė tame karių kongrese buvo apkaltin-

ta baigštumu ir svyravimu Kubos klausime, tuo išblaškant Amerikos gyventojų nuotaikas krašto užsienio politikos klausimuose.

Kubos okupacija, įvykdyta, paremta ir išlaikoma komunistinio režimo, sudaro labai rimtą svetimos jėgos invaziją į Vakarų Hemisferą, kas sudaro rimtą pavojų Amerikos valstybėms. JAV vyriausybės baigštumas ir svyravimas tuo klausimu pažeidė JAV prestižą ir pažemino bei įžeidė amerikonus.

Amerikonų Legionas ta proga atkreipė rimtą dėmesį į Hollywoodo filmų pramonę, kurioje jaučiama stambi komunistinė įtaka.

• Tarptautinį žurnalistų suvažiavimą Alžire papildys ir Sov. Sąjungos delegacija, Chruščiovo žentui Adžubei vadovaujant.

Vokietijos universitetuose studijuojančio jaunimo būrelis dešimtojoje Studijų Savaitėje. Iš kairės pirmoje eilėje: V. Toerneris, kalbėjęs apie Lietuvos studentiją (Muensterio univ.), Regina Sakalauskaitė (Muenchen), Greta Jasevičiūtė (Frankfurt) Balys Krakaitis (Heidelberg). Antroje eilėje: Ingrida Suokaitė (Stuttgart), Ona Hermanaitė (Muenchen), Regina Plukaitė (Dortmund) ir Siegriedas Anyšas (Goeppingen).

KAIP GYVENA VILNIAUS STUDENTAI

NESENAI IŠ LIETUVOS ATVYKĘS JAUNIMAS LIETUVIŲ KULTŪRININKŲ TARPE

VYT. ALSEIKA

Dirvos korespondentas

V. Vokietijoje

Vokietijoje, netoli Bonnos, Reino pašlaitėse rugpiūčio mėn. surengta Studijų Savaitė buvo stambiu Vokietijos lietuvių kultūros įvykiu. Juk retas reiškinys, kad į vieną vietą susiburtų net aštuonių valstybių tautiečiai, įskaitant ir JAV ir Kanadą. Dar toji Savaitė iš kitų skyrėsi įdomiomis pasakytų temomis ir pranešimais apie Lietuvos kultūros gyvenimą, kuriamas vertybės bei jų reikšmę ir lietuviškos studentijos buitį.

Tie dar neseniai iš Lietuvos atvykę jaunuoliai buvo viena patrauklių Savaitės pusių. Daugumoje jie atrodė dar esą vis gerokai indoktrinuoti, gal net įbauginti ir ne tik privačiuose pokalbiuose, bet ir jų darytuose viešuosiuose pranešimuose galėjai pajusti, kad... geriau visko nepasakoti, daugiau operuoti bendromis frazėmis. Pagaliau, daugiausia kultūrininkų ir žinomų mokslininkų auditorija negalėjo jaunuoliams kelti jiems įprastos publikos įspūdį. Tai buvo, sakytume, dviejų pasaulių susidūrimas ir tokiai nuotakai esant, neįmanomas visiškai laisvas nuomonių pasikeitimas.

Šių eilučių autorius turėjo progos pasikalbėti privačiai ir pasiklausti dviejų studentų pranešimų. Jiems buvo nepaprastai įdomu ir atrodė, svarbu, išgirsti gerai formuluotą, preciziškai paruoštą mintį, kai kurių paskaitininkų, kaip prof. Ereto (apie tremties prasmę), raš. Spalio (kalba ir lietuviybė) ar sociologo K. Čeginsko (tautiškumas). O mums buvo įdomu patirti, kaip gyvena lietuviai studentai Lietuvoje, kokie jų rūpesčiai. Iš dviejų studentų buvo įdomesnis stud. V. Macaitytės pranešimas — čia teks pateikti vieną kitą mintį apie tą studentijos gyvenimą.

• Prezidentas Kennedy pakvietė Jugoslavijos Tito apsilankyti į JAV. Artimesni prezidento patarėjai neriasi iš kailio įrodinėdami, kad prezidentas turėjęs tai padaryti, Tito pareiškus didelį norą tokiam vizitui.

Iki šiol tokiam vizitui buvo rodoma didelė opozicija iš senatorių ir kongreso atstovų pusės. Taip ir dabar kongreso atstovas, resp. iš Ohio Frank Bow pareiškė, kad nėra didelės naudos iš žmogaus, kuris tik ką glėbesčiavosi su Chruščiovu.

mėgių. Ji pastebėjusi: iš kaimo atvykęs jaunimas atrodo atsilikęs nuo kultūros gyvenimo. Jie jaučiasi lyg paklydę, lyg atsidūrę miške. Jiems tokia opera — jau svetimas pasaulis, nors esama nemaža studentų, kuriems operos patinka ir progai bei galimybėms esant jie jas mielai lanko. Lankomi ir koncertai ir filmai, ypač pastarieji, nes tai pigiausia "kultūros" priemonė. Studentai paprastai kinus lanko dienos metu, nes tuo metu mažiau publikos. Profesoriai kartais demonstruoja plokštelių koncertus ir jei muzika ar vokalistai būna iš užsienio, tai jie studentams patinka. Nemaža reikšmės turi ir universitetų valst. dainos ansamblis. Kaip tik tokio Ansamblio dėka pati pranešėja likusi tikra lietuvaite. Svarbios tokio ansamblio išvykos ar jame puoselėjami papročiai bei tradicijos. Reikia pažymėti, kad iš tokio ansamblio savo noru dar niekas nebuvo išstojęs.

— O kaip atrodo studentų gyvenimas vasaros metu? (Nukelta į 3 psl.)

Studentai Kairytė ir S. Anyšas, dar neseniai iš Lietuvos, Studijų Savaitėje Vak. Vokietijoje. V. Alseikos nuotrauka

— Jūs turit stengtis pasiekti tai, kas pas mus jau įgyvendinta...

AUSTRALIJOJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENINĖ VEIKLA

Iš pranešimų PLB Seimui Toronte

(Tęsinys iš praeito Nr.)

Iš Bendruomenės Vadovybės bei Krašto Kultūros Tarybos konkrečios veiklos paminėtina kas antri metai ruošiamos Australijos lietuvių Meno Dienos sukuriamis surišami A.L. B-nės Krašto Tarybos atstovų suvažiavimas, sporto šventė, skautų tautinė stovykla, studentų suvažiavimas, Krašto Kultūros Tarybos plenumo posėdžiai ir eilė kitų liet. organizacijų šokių grupės, jaunųjų menininkų koncertai, teatrai, literatūros vakaras ir kt. Šalia parengimų ruošiamos lietuvių dailės, tautodailės, foto, spaudos ir kt. parodos. Šios Meno Dienos, kurios pradėtos 1960 m., įgavo nepaprastos reikšmės, įnešdamos gyvumo ir dvasinio sustiprėjimo -- atsišviežinimo visai Australijos lietuvių B-nėi. Iš kitos pusės pasirodymai šioms dienoms palaiko stipriai organizuotus mūsų chorų, menininkų, jaunimą.

Organizuota veikla politinėje plotmėje, ypač kiek liečia Lietuvos bylą, žymiai sustip-

rėjo 1960 m. prie Krašto Valdybos sudarius patariamąją Informacijos Tarybą (vad. Informacijos Tarka). Ši seka ir reaguoja į visus Lietuvos bylą liečiančius reikalus, paruošia peticijas, memorandumus. Iš didesnių darbų paminėtini -- parengimas dirvos susitikimams su svarbesniais Australijos politikais, išleidimas vienartinio leidinio anglų kalba birželio išvežimams išryškinti (Voice of Freedom). Jau nuo š. m. rugsėjo mėn. pradėdama leisti periodinis informacinis žurnalas anglų kalba 48 puslapių -- "News Digest -- International". Išeis kas 3 mėnesiai ir talpins informacinę medžiagą apie visus komunizmo pavergtus ar jų dominuojamus kraštus. Medžiaga bus pritaikoma pritraukti australų dėmesį. Prie žurnalo redagavimo pritraukta ir kitų taip gi australų antikomunistinių organizacijų asmenis.

Jaunimo reikalams sudaryti komitetai paskatino tarpusavio tarp jaunimo organizacijų bendradarbiavimą. Jungtinėmis jėgomis jaunimas suruošia parengimus - koncertus, aktyviai dalyvauja tautinių švenčių minėjimuose, ko pasėkoje neorganizuo-

tas jaunimas mieliau įsijungia į organizacijas.

Lietuvių reikšmės Australijos viešame gyvenime. Kadangi lietuviai Australijoje atvyko tik po II pasaulinio karo (be kokios šimtinės anksčiau įsikūrusių), tai dėl kalbos nežinojimo ir nepažinėjimo šio krašto specifinių sąlygų, ilgą laiką lietuviai Australijos kultūriniam, politiniam bei ekonominiam gyvenime mažai reikšėsi. Šios klijų palaiptui nugalėtos ir jauniems išėjus jau mokslus čia, reikšmės australų viešame gyvenime vis didėja. Pažymėtini mūsų dailininkai, kurie čia turi didelio pasisekimo, jų darbai turi pasisekimą, premijuojami, Universitetuose jau keičiama lietuvių lektoriaus. Inžinieriai ir architektai čia gavo pripažinimą ir veik visi dirba savose specialybose. Gydytojai irgi įsitvirtino savo profesijose ir užima nevienas labai atsakomybą pareigas. Lietuviai sportininkai, skautai, studentai ir chorai kelia Lietuvos vardą viešumon.

Ekonominėje srityje, neskaityt gražaus asmeninio įsikūrimo (veik visos šeimos turi nuosavus namus), atsirado palyginamai stiprios įmonės, statybos parangų b-vės, prekybos namai. Bendrai, Australijoje asmenims turintiems veržlumo ir sumanumo kūrimosi sąlygos labai geros.

Sunkumai, su kuriais Australijos lietuvių B-nės veikla susiduria irgi paminėtini. Viena iš daugiausiai nemalonių, tai lietuvių katalikų kapelionų ir Katalikų Federacijos vadovų neigiamas nusistatymas prieš B-nės Vadovybę, įtarinėjant, kad bendruomenei vadovauja katalikams nepalankūs ar religiniai indeferentiški. Ypač buvo puolamas B-nės organas "Mūsų Pastogė" ir redakcija. Katalikų Federacijos leidžiamajam "Tėviškės Aidai" buvo talpinami ypač nekultūringo lygio, B-nės vadovybę niekinantys, straipsniai. Laikė paskutinio pusmečio, prie Austr. Liet. Katalikų Federacijos vairo atsistojo nuosaikesniems žmonėms, reikalai pasikeitė į gerą pusę. Šiuo metu puolimų nebėra, bet santykiai vis dar šaltoki. Laukiame ir čia tolimesnio pagerėjimo.

Kita blogybė, tai pastebimas vis didėjantis lietuvių abejingumas (ypač inteligentų) lietuviškai bendruomeninei veiklai. Vieni teisinasi -- pavargo bedirbami, kiti dėl jų dirbo darbo neįvertinimo (asmeniškų ambicijų), tretį -- dėl matomo nevieningumo tarp lietuvių, ypač aštrus susiskaldymas Amerikoje primetamas. Nubyra ir pavieniai jaunosios kartos lietuviai. Bendrai vis sunkėja surasti kandidatų B-nės vadovybėms. Gal niekas tiek daug

Senokai jau buvo I Dainų šventė Chicagoje, bet jos baigiamieji darbai nusitęsė ligi šiol. Tos didžiulės Dainų šventės pelnas buvo paskirstytas įvairiai mūsų kultūrinio gyvenimo veiklai paremti. Šventės pelno dalis teko ir naujos kantatos sukūrimui. Neatsiradus tinkamos kantatos, kuriai būtų paskirta premija, buvo užsakyti keliems kompozitoriams sukurti kūriniai už tuos banko laukomus pinigus. Per tą laiką, žinoma, susidarė tam tikras procentas. Paskirti patikėtiniai -- A. Stephens, J. Daužvardienė ir A. Dzironas (pats komitetas savo veiklą baigė žymiai anksčiau) tik neseniai galėjo baigti I Dainų šventės paskutinius reikalus ir likusį procentą -- viso 393,28 dol. įteikti kitam tikslui -- pirmosios išvežioje sukurto lietuviškos operos "Jūratė ir Kastytis" atspausdinimui. Tą operą yra sukūręs kompozitorius K. V. Banaitis, buvęs Lietuvos konservatorijos direktorius. Čekio perdavimo nuotraukoje matyti (iš kairės į dešinę) buvęs komiteto vicepir. V. Radžius, buv. pirm. A. Stephens, "Jūratės ir Kastyčio" Operos fondo pirm. M. Rudienė, kuri priima čekį iš tuometinio išdėtinio A. Dzirono, komiteto patarėja J. Daužvardienė ir buvęs komiteto sekr. J. Kreivėnas.

žalos lietuviškai veiklai nepadarė kaip VLIK'o skilimas ir kelių Fondų susidarymas. Čia daugelio skaitoma nerimtu ir kenksmingu lietuviškų reikalų vedimu. Todėl iš P.L. II Seimo laukime konstruktyvesnių sprendimų šiai negerovei pašalinti.

Turime sunkumų ir su lėšų kultūriniam bei politiniam reikalams telkimu. Austr. Lietuvio mokesčio vis surenkama mažiau. Neapsimoka ar ignoruoja organizacijos joms nustatytas kultūros reikalams rinkliavas. Šiuo metu Krašto Valdyba savo iniciatyva paskelbė lėšų telkimo vaji visoje Australijoje. Apylinkės V-bos ir Seniūnai įgalioja aplankyti tautiečius su aukų lapais jų namuose. Tokius vajuos numatoma ruošti kas met. Šiaip Austr. lietuviai šalpos reikalams (Vokietijoje likusiems, 16 Vasario gimn. ir kt.) suaukvoja mūsų mastu nemažas sumas.

I. Jonaitis
A.L.B. Krašto Valdybos Pirm.

NAUJAI GAUTOS KNYGOS.

kurias galite įsigyti ar užsisakyti DIRVOJE:

Mano Viešnagė Amerikoje, Dr. Jonas Grinys — kaina 50 c.

Panevėžys — monografija — \$6.50.

Žaliojo Lankelė — Kos- to Ostrausko, dvi viena- veiksmės dramos — \$3.00.

HOTEL NIDA CORP.

SEVENTH & PARK AVENUES ASBURY PARK, N. J.
Prospect 4-7788

Įvairiais metų laikotarpiais malonu visad atsilankyti gražiajame Asbury Parke prie Atlanto ir pailsėti apskritus metus veikiančiame viešbutyje "Nida" 7-tos ir Park Ave. kampe. Tel. PR 4-7788. Švarūs kambariai, pigūs ir skanus maistas.

Prie viešbučio veikia restoranas ir baras. Viešbučio salė išnuojama įvairiems pobūviams. Patogus susisiekimas traukiniu ir autobusu.

Savininkai P. C. Mačiuliai.

PETKUS LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ IR KITUS KRASTUS

Lietuvių įmonė registruota U.S. Department of Justice ir paskelbta U.S. Department of Commerce.

Cosmos Parcels Express Corp.

3212 S. Halsted St., Chicago, Ill., 60308,
telef. CA 5-1864

IR

Marquette Gift Parcel Service

2439 W. 69 St., tel. WA 5-2737.

Didelis pasirinkimas medžiagų ir kitų siuntiniais tinkamų prekių.

E. ŽUKAUSKAS

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. ANTIQUE, Four Roses 86 proof Str. Burb. Whiskey 5th \$3.98
2. BARNETT Prancūziškas konjakas 5th \$4.98
3. KRON BRANNVIN AQUAVIT švediška 5th \$3.98
4. Import. 6 metų CANADIAN WHISKEY 5th \$3.98

5. NAPOLEON FRENCH BRANDY 5th \$3.35
6. METAXA, Graikų brandy, 90 proof 5th \$5.75
7. VAT 68 SCOTCH Whiskey 5th \$4.98
8. BORDEAUX French vine 5th \$0.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

IŠNUOMOJAMI

GYDYTOJUI IR DANTISTUI KABINETAI

virš Superior Savings and Loan patalpų, East 68 ir Superior gt kampas.

Teirautis telefonu: HE 1-2497.

PARDUODAMAS NAMAS

Vienos šeimos mūrinis

4 miegamieji, vidurio angos stiliaus, saulės kambarys, pusryčių kambarys, prausykla ir didelė, moderniška virtuvė.

Butas trečiame aukšte jaunimui. Pakankamas skaičius spintų ir dengta pastogė. Daugelį patogumų papildo pievos purškimo sistema.

Liukusiniai statyti ir gerai prižiūrėtas namas vienoje gražiausių East Clevelando gatvių, į pietus nuo Euclid Ave., Christ The King parapijoje.

C. RAY BILLINGS

Realtors

MU 1-4497

(104, 105, 106)

DIVIDENDUS MOKAME KAS 90 DIENŲ!

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

PINIGAI PADĖTI IKI KIEKVIENO MĖNESIO 15-TOS DIENOS. NES DIVIDENDŲ NUO PIRMOS MĖNESIO DIENOS.

4 1/2% PRISIŪSIME DIVIDENDUS KAS 90 DIENŲ ANT INVESTAVIMŲ.

ŠIAS SĄSKAITAS YPATINGAI REKOMENDUOJAME PENSIONIERIAMS, KURIEM PROCENTAI YRA SVARBU GAUTI DAŽNIAU, NES IS TO PRAGYVENA.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill.

JUOZAS F. GRIBASKAS, sekretorius

Chicago Phone: 242-4395; Suburban Phone: 656-6330

DIRVA

 ***
THE FIELD

The Lithuanian Newspaper Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio. 44103

Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

 Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

 Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.

 Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

GRĮŽTANT Į DARBĄ

Rudenį, su mokslo metų pradžia, prasideda ir visuomeninio darbo sezonas. Žmonių, gyvenančių savame laisvame krašte visuomeninė veikla yra vienokia, gi mūsų paverptos tautos išeivių, visos mintys, visi darbai ir siekimai nukreipti į tėvynės išlaisvinimą, lietuviybės tęstinumo išlaikymą ir jaunojo lietuvių ugdymą.

Šie didieji išeivijos lietuvių siekiai yra įrašyti kiekvienos organizacijos ar institucijos pagrinduose ir jie vykdomi per politinę, kultūrinę, visuomeninę bei socialinę veiklą.

Kad organizacijų vadovybės galėtų sėkmingiau savo uždavinius įgyvendinti, reikalingas visų narių ir visos mūsų visuomenės dėmesys, pritarimas ir talka.

Tačiau žmogiška prigimtis linkusi daugiau į savanaudiškumą, nei į pasiaukojimą kuriam nors, kad ir labai kilniam, tikslui, kurio įgyvendinimo šiaudien dar nematome ir todėl yra labai sunku bet kuriame visuomeninio darbo bare greit sulaukti nuoširdaus mūsų visuomenės pasitikėjimo jų pačių išrinktoms vadovybėms, gyvo reagavimo į jų naujus užsimojimus ir konkrečios talkos. Bet kritikos, dažniausiai visai nepagrįstos, visose darbo srityse netrūksta.

Pradėdami organizacinės veiklos sezoną, laukiame iš savo vadovybių daugiau kūrybinės iniciatyvos, dinamiškumo ir savo organizacinių principų vykdymo, kurie dažnai apeinami asmeniškumo sumetimais.

Joks darbas neįmanomas be materialinio pagrindo. Organizacijų vadovybės, planuodamos savo veiklą, su šiuo jautriausiu klausimu pirmoj eilėj ir susiduria. Kaip žinome, organizacijų pajamų šaltinį, nors ir nedidžiausią, bet pastovų, sudaro narių mokestis, kurio metinė suma labai menka. Bet ar visi nariai laiku šią pareigą atliekame? Ar pagalvojame, kad tuo nepaslinkumu trukdome mūsų išrinktoms valdyboms siekti užsibrėžtų uždavinių.

Antrą organizacijų pajamų šaltinį sudaro parengimai, iš kurių vieni duoda nemažą pelną, o kiti deficitą. Kad rengėjų pastangos nebūtų velti ir su gautu pelnu org-ja galėtų efektingiau prisidėti savo uždavinių vykdyme, būtina daugiau kūrybiškumo, išradimo, nesitenkinant vien įprastu kasmetiniu trafaretu, nes žmogus per savaitę nelengvai dirbęs nemato reikalo savo trumpą savaitgalio poilsio laiką ir lėšas aukoti menko lygio parengimui. Gerai organizuoti, ką nors naujo publikai duodą parengimai visuomet su 1 aukia lankytų, vertinančių rengėjų darbą ir trūksa.

Paskutinis ir pats sunkiausias lėšų telkimo kelias yra aukų rinkimas. Ir čia daugiausia nulemia tiesioginis lėšų reikalingumo tikslas ir tinkamas bei taupus iš visuomenės surinkty aukų naudojimas. Todėl sudarydami veiklos planą prisiminkime savo organizacinius principus bei seimų nutarimus ir juos vykdykime.

E. Čekienė

Lietuvaitės studentės su Duesseldorfo Liet. B-nės veikėja O. Boehm - Krutulyte. Iš kairės: Ingrida Suokaitė (Stuttgart), O. Boehm-Krutulytė, Regina Sakalauskaitė (Muenchen), neseniai iš Lietuvos atvykusi Vanda Macaitytė, dariusi pranešimą apie studentus Lietuvoje, ir Regina Plukaitė (Dortmund).

V. Alseikos nuotrauka

VILNIAUS STUDENTAI...

(Atkelta iš 1 psl.)

Studentams tenka kolchozuose skaityti paskaitas, na ir reikia pasakyti, kad paskaitų temos, aišku, kolchozininkų visiškai nedomina. (Reikia manyti, kad tos temos daugiau liečia antireliginę agitaciją — V. A.). Studentai iš anksto gauna paruoštus paskaitų lapus, bet... juos paslepia ir ne-skaityti. Iš viso tie lietuviai studentai vasaros paskaitų metu dėdavo pastangas neužgauti užgautų kolchozininkų, ypač religinių pažiūrų srity.

— O kaip sportas? Jis studentams atrodo svarbesnis už komjaunimą. Studen-

tai veržiasi į sporto organizacijas, nes, jaučiama, sportininkai turi daugiau pirmenybių kaip kiti.

Ryšiai su kitų tautybių studentais — lenkais, rusais ir kt. — neišvengiami. Vis dėlto vengiama dažniau paliesti tautinį klausimą.

Universitete veikia ir studentų teismas — pvz. jei studentas apvagia savo kolegą, jį teisčia patys studentai. Tokie teismai vyksta, bendrų teismų tvarka — skelbiamas nuosprendis — studentas privalo pasitaistyti, jis papeikiamas arba jis porai metų pašalinamas iš universiteto, privalo eiti į kurią gamyklą. Šiaip studentai nenusimena, jei ir porai metų tenka apleisti universitetą. Aplamai, stu-

IŠ PASAULINIO SEIMO PASALIŲ (2)

SEIMAS IR PLATUSIS PASAULIS

Kiekvieno viešo visuomeninio veiksmo rengėjai ir dalyviai nori, kad kiti juos pastebėtų, matytų ir sužinotų, ką jie daro ir ko siekia. Ir PLB seimų, kaip ir daugumo kitų panašių viešų įvykių, rengėjų mintys didžia dalimi buvo panašios į pirmą kartą suaugusiųjų pokylin žengiančios mergaitės rūpestį: padaryti viską, kad kiti -- šiuo atveju, kad "platusis pasaulis" -- mus pastebėtų. Tuo anais metais rūpinosi pirmojo PLB seimo rengėjai New Yorke, dėję visas pastangas ta linkme ir antrojo rengėjai Toronte.

Torontiečių išradinumas tuo reikalu buvo gana įspūdingas. Nekalbant apie iškilmingas pamaldas Toronto katedroje (pirmasis seimas meldėsi New Yorko katedroj, pas kardinolą Spelmaną) ir iškilmingąjį posėdį-koncertą net ir už Kadosos ribų žinomame moderniaame, O'Keefe (alaus daryklos) įrengtame kultūros centre (pirmojo seimo didysis koncertas buvo plačiajame pasaulyje garsioje Carnegie salėje), torontiečiai rengėjai dar buvo sugalvoję ir ypatingesnių priemonių "placiojo pasaulio" dėmesį atkreipti į šį seimą. Jie pagamino ant automobilių prilipinti skirtus užrašus "Lithuanian World Congress" ir su Toronto pašto įstaiga susitarė, kad seimo metu tokiu pačiu užrašu būtų antspauduojami iš Toronto siunčiami laišukai. Galėjo susidaryti iliuzija, kad, seimui vykstant, Kanados, bent jau Ontario provincijos, o taip pat ir Ohio, Pensilvanijos ir New Yorko žiaurinių dalių greitkeliai bus pilni automobilių virstinių, skelbiančių, kad Toronte vyksta pasaulinis lietuvių seimas, o iš Toronto siunčiami laišukai skelbs tą pačią žinią visame pasaulyje...

Tačiau, jei kas ir būtų buvęs tokioms iliuzijoms pasidavęs, galėjo įsitikinti, kad patikimo pagrindo joms susidaryti nebuvo ir negalėjo būti. "Placiojo pasaulio" dėmesį patraukti ne toks jau paprastas dalykas. Net tikras pasaulinio mato seimas -- Jungtinių Tautų visuotiniai posėdžiai, jei neatvyksta, sakysim, Nikita ar Fidelis, nedaug to dėmesio patraukia, ir jau nebesistebime, jei net pačiame New Yorke pa-

prastai tik nedidelę gyventojų dalis atkreipia savo dėmesį į tuos posėdžius. Pabandyk čia paklausti žmones ir įsitikinsi, kad gana retas žino, ar šiuo metu vyksta JT posėdžiai, ar ne... Tai kaip gi gali rimtai patikėti, kad "platusis pasaulis" atkreips dėmesį į kapos su dešimčia "kažkokių" lietuvių atstovų susirin-

Nieko bloga, daugeliu požirčių praktiška, patogu (gal ir pigiau?). Tik "pasaulinio įvykio" nusiteikimui sudaryti nepalanku. "Placiojo pasaulio" nustebinti joks seimas negali tikėtis, kur jis bebūtų. Bet pačių dalyvių nusiteikimui bent į malonios ekstazės lygį kilsterti šio seimo aplinka visgi buvo mažiau palanki, negu pirmo.

Prie specialaus langelio specialiai paprašius...

M. Pranevičiaus nuotr.

kimą, tegu ir papildytą vienu kitu tūkstančiu netoliese gyvenančių jų tautiečių...

Ypatingų pasigarsinimo priemonių panaudojimas išėjo blizgus. Automobilių užrašai liko neišpopuliarinti ir nepasklido ne tik platesniuose automobilių sluoksniuose, bet net ir iš paties seimo būstinės kieme stovėjusių maždaug šimtinės automobilių vos keliolika turėjo prisilipinę tą užrašą... Paštas taip pat, paaiškėjo, nebuvo nei pasiryžęs, nei pasižadėjęs antspauduoti tuo užrašu visus iš Toronto siunčiamus laiškus. Tam buvo paskirta tik viena iš dešimties vartojamų antspaudavimo mašinų, o ir ta pati naudota tik laišku siunčėjams paprašius. Paprašyti buvo galima tik centriniame pašte, darbo valandomis, įteikiant laišką prie tam tikro langelio. Kas gi iš kongreso dalyvių ar svečių turėjo laiko rašyti laiškus ir dar eiti į daugelį net nežinia kur esantį centrinį paštą specialaus antspaudu prašyti? Vargu ar žinojo apie tą galimybę nelietuviai torontiečiai. Taigi, galbūt, tuo užrašu antspauduoti laišukai ilgainiai taps brangi filatelinė reikybė, bet "platusis pasaulis" dėmesio į šį seimą nebus atkreipęs. Tačiau nusivilti nėra pagrindo, kadangi nei nebuvo pagrindo didelėms viltims.

Lyginant antrąjį PLB seimą su pirmuoju, buvo akivaizdu, kad savo turiniu jis jau "suaugęs", brandesnis už pirmąjį. Tačiau iš šio seimo buvo kuklesnis, sakytum, "provinciškesnis". Pirmasis seimas vyko visgi "pasaulio sostinėje", pačiame jos centre, Statlerio viešbutyje, kur esti net Amerikos mato įvairių konferencijų. Žinoma, ir tą seimą "pastebėti" turėjo progos daugiausia tik viešbučio personalas ir dar keletas šimtinų tuo metu viešbutyje sustojusių keleivių. Betgi bent jau patys seimo dalyviai jautėsi ant "aukštesnės plačių vandenų bangos". Ypač tą juto kone tritūkstantinė masė susirinkusi į koncertą Carnegie salėje: jungtinis choras, simfoninis orkestras ir "jūra tautiečių", kurie po koncerto kone valandą nepajėgė išsiskirstyti nuo 57-sios gatvės šaligatvių, vientuo atkreipė gausių praeivių ir tvarkdaryų policininkų dėmesį, kad čia vyksta kažkas nekasdieniška... Viešo įvykio vieta yra veiksnys dalyvių savijautai pakelti šventiškos iškilmės viršūnę.

Torontas prieš New Yorką, šiaip ar taip (atleiskite Torontui patriotai!) visgi lyg, sakysim, Panevėžys prieš Vilnių... Be to, šis seimas vyko net ir Toronto ne centre, o svetingoje lietuvių pranciškonų vadovaujamos šv. Jono Kr. parapijos salėje -- modernioje, švarioje (pritaikytoje viskam, net krepšinio žaidimams ir bingo lošimams), betgi nuošalioje. Posėdžiai ir pietūs -- parapijoje, pietūs kitą parapiją, literatūros vakaras parapijoje, baigiamasis pokylis parapijoje... Taip ir susidarė ant seimo kaktos "parapijinis" antspaudas...

Galbūt, tikroviškai įvertinus savo klajūnišką padėtį ir viešiesiems veiksmams turimas lėšas, išmintinga "žinoti savo vietą", ir nesiveržti į pačias iškiliasias aplinkas? Gal... Šio seimo rengėjai pasirinko kompromisą: parapijos pastogę seimo darbams ir "šeimyniškesnės" jo programos dalims, o aukštai kvalifikuotą aplinką -- seimo "apvainikavimo" aktui. Čia turėjo įvykti svarbiausias kongreso dalyvių ar svečių turėjo laiko rašyti laiškus ir dar eiti į daugelį net nežinia kur esantį centrinį paštą specialaus antspaudu prašyti? Vargu ar žinojo apie tą galimybę nelietuviai torontiečiai. Taigi, galbūt, tuo užrašu antspauduoti laišukai ilgainiai taps brangi filatelinė reikybė, bet "platusis pasaulis" dėmesio į šį seimą nebus atkreipęs. Tačiau nusivilti nėra pagrindo, kadangi nei nebuvo pagrindo didelėms viltims.

Galbūt, tikroviškai įvertinus savo klajūnišką padėtį ir viešiesiems veiksmams turimas lėšas, išmintinga "žinoti savo vietą", ir nesiveržti į pačias iškiliasias aplinkas? Gal... Šio seimo rengėjai pasirinko kompromisą: parapijos pastogę seimo darbams ir "šeimyniškesnės" jo programos dalims, o aukštai kvalifikuotą aplinką -- seimo "apvainikavimo" aktui. Čia turėjo įvykti svarbiausias kongreso dalyvių ar svečių turėjo laiko rašyti laiškus ir dar eiti į daugelį net nežinia kur esantį centrinį paštą specialaus antspaudu prašyti? Vargu ar žinojo apie tą galimybę nelietuviai torontiečiai. Taigi, galbūt, tuo užrašu antspauduoti laišukai ilgainiai taps brangi filatelinė reikybė, bet "platusis pasaulis" dėmesio į šį seimą nebus atkreipęs. Tačiau nusivilti nėra pagrindo, kadangi nei nebuvo pagrindo didelėms viltims.

Galbūt, tikroviškai įvertinus savo klajūnišką padėtį ir viešiesiems veiksmams turimas lėšas, išmintinga "žinoti savo vietą", ir nesiveržti į pačias iškiliasias aplinkas? Gal... Šio seimo rengėjai pasirinko kompromisą: parapijos pastogę seimo darbams ir "šeimyniškesnės" jo programos dalims, o aukštai kvalifikuotą aplinką -- seimo "apvainikavimo" aktui. Čia turėjo įvykti svarbiausias kongreso dalyvių ar svečių turėjo laiko rašyti laiškus ir dar eiti į daugelį net nežinia kur esantį centrinį paštą specialaus antspaudu prašyti? Vargu ar žinojo apie tą galimybę nelietuviai torontiečiai. Taigi, galbūt, tuo užrašu antspauduoti laišukai ilgainiai taps brangi filatelinė reikybė, bet "platusis pasaulis" dėmesio į šį seimą nebus atkreipęs. Tačiau nusivilti nėra pagrindo, kadangi nei nebuvo pagrindo didelėms viltims.

Galbūt, tikroviškai įvertinus savo klajūnišką padėtį ir viešiesiems veiksmams turimas lėšas, išmintinga "žinoti savo vietą", ir nesiveržti į pačias iškiliasias aplinkas? Gal... Šio seimo rengėjai pasirinko kompromisą: parapijos pastogę seimo darbams ir "šeimyniškesnės" jo programos dalims, o aukštai kvalifikuotą aplinką -- seimo "apvainikavimo" aktui. Čia turėjo įvykti svarbiausias kongreso dalyvių ar svečių turėjo laiko rašyti laiškus ir dar eiti į daugelį net nežinia kur esantį centrinį paštą specialaus antspaudu prašyti? Vargu ar žinojo apie tą galimybę nelietuviai torontiečiai. Taigi, galbūt, tuo užrašu antspauduoti laišukai ilgainiai taps brangi filatelinė reikybė, bet "platusis pasaulis" dėmesio į šį seimą nebus atkreipęs. Tačiau nusivilti nėra pagrindo, kadangi nei nebuvo pagrindo didelėms viltims.

Galbūt, tikroviškai įvertinus savo klajūnišką padėtį ir viešiesiems veiksmams turimas lėšas, išmintinga "žinoti savo vietą", ir nesiveržti į pačias iškiliasias aplinkas? Gal... Šio seimo rengėjai pasirinko kompromisą: parapijos pastogę seimo darbams ir "šeimyniškesnės" jo programos dalims, o aukštai kvalifikuotą aplinką -- seimo "apvainikavimo" aktui. Čia turėjo įvykti svarbiausias kongreso dalyvių ar svečių turėjo laiko rašyti laiškus ir dar eiti į daugelį net nežinia kur esantį centrinį paštą specialaus antspaudu prašyti? Vargu ar žinojo apie tą galimybę nelietuviai torontiečiai. Taigi, galbūt, tuo užrašu antspauduoti laišukai ilgainiai taps brangi filatelinė reikybė, bet "platusis pasaulis" dėmesio į šį seimą nebus atkreipęs. Tačiau nusivilti nėra pagrindo, kadangi nei nebuvo pagrindo didelėms viltims.

Galbūt, tikroviškai įvertinus savo klajūnišką padėtį ir viešiesiems veiksmams turimas lėšas, išmintinga "žinoti savo vietą", ir nesiveržti į pačias iškiliasias aplinkas? Gal... Šio seimo rengėjai pasirinko kompromisą: parapijos pastogę seimo darbams ir "šeimyniškesnės" jo programos dalims, o aukštai kvalifikuotą aplinką -- seimo "apvainikavimo" aktui. Čia turėjo įvykti svarbiausias kongreso dalyvių ar svečių turėjo laiko rašyti laiškus ir dar eiti į daugelį net nežinia kur esantį centrinį paštą specialaus antspaudu prašyti? Vargu ar žinojo apie tą galimybę nelietuviai torontiečiai. Taigi, galbūt, tuo užrašu antspauduoti laišukai ilgainiai taps brangi filatelinė reikybė, bet "platusis pasaulis" dėmesio į šį seimą nebus atkreipęs. Tačiau nusivilti nėra pagrindo, kadangi nei nebuvo pagrindo didelėms viltims.

Galbūt, tikroviškai įvertinus savo klajūnišką padėtį ir viešiesiems veiksmams turimas lėšas, išmintinga "žinoti savo vietą", ir nesiveržti į pačias iškiliasias aplinkas? Gal... Šio seimo rengėjai pasirinko kompromisą: parapijos pastogę seimo darbams ir "šeimyniškesnės" jo programos dalims, o aukštai kvalifikuotą aplinką -- seimo "apvainikavimo" aktui. Čia turėjo įvykti svarbiausias kongreso dalyvių ar svečių turėjo laiko rašyti laiškus ir dar eiti į daugelį net nežinia kur esantį centrinį paštą specialaus antspaudu prašyti? Vargu ar žinojo apie tą galimybę nelietuviai torontiečiai. Taigi, galbūt, tuo užrašu antspauduoti laišukai ilgainiai taps brangi filatelinė reikybė, bet "platusis pasaulis" dėmesio į šį seimą nebus atkreipęs. Tačiau nusivilti nėra pagrindo, kadangi nei nebuvo pagrindo didelėms viltims.

Galbūt, tikroviškai įvertinus savo klajūnišką padėtį ir viešiesiems veiksmams turimas lėšas, išmintinga "žinoti savo vietą", ir nesiveržti į pačias iškiliasias aplinkas? Gal... Šio seimo rengėjai pasirinko kompromisą: parapijos pastogę seimo darbams ir "šeimyniškesnės" jo programos dalims, o aukštai kvalifikuotą aplinką -- seimo "apvainikavimo" aktui. Čia turėjo įvykti svarbiausias kongreso dalyvių ar svečių turėjo laiko rašyti laiškus ir dar eiti į daugelį net nežinia kur esantį centrinį paštą specialaus antspaudu prašyti? Vargu ar žinojo apie tą galimybę nelietuviai torontiečiai. Taigi, galbūt, tuo užrašu antspauduoti laišukai ilgainiai taps brangi filatelinė reikybė, bet "platusis pasaulis" dėmesio į šį seimą nebus atkreipęs. Tačiau nusivilti nėra pagrindo, kadangi nei nebuvo pagrindo didelėms viltims.

Galbūt, tikroviškai įvertinus savo klajūnišką padėtį ir viešiesiems veiksmams turimas lėšas, išmintinga "žinoti savo vietą", ir nesiveržti į pačias iškiliasias aplinkas? Gal... Šio seimo rengėjai pasirinko kompromisą: parapijos pastogę seimo darbams ir "šeimyniškesnės" jo programos dalims, o aukštai kvalifikuotą aplinką -- seimo "apvainikavimo" aktui. Čia turėjo įvykti svarbiausias kongreso dalyvių ar svečių turėjo laiko rašyti laiškus ir dar eiti į daugelį net nežinia kur esantį centrinį paštą specialaus antspaudu prašyti? Vargu ar žinojo apie tą galimybę nelietuviai torontiečiai. Taigi, galbūt, tuo užrašu antspauduoti laišukai ilgainiai taps brangi filatelinė reikybė, bet "platusis pasaulis" dėmesio į šį seimą nebus atkreipęs. Tačiau nusivilti nėra pagrindo, kadangi nei nebuvo pagrindo didelėms viltims.

Galbūt, tikroviškai įvertinus savo klajūnišką padėtį ir viešiesiems veiksmams turimas lėšas, išmintinga "žinoti savo vietą", ir nesiveržti į pačias iškiliasias aplinkas? Gal... Šio seimo rengėjai pasirinko kompromisą: parapijos pastogę seimo darbams ir "šeimyniškesnės" jo programos dalims, o aukštai kvalifikuotą aplinką -- seimo "apvainikavimo" aktui. Čia turėjo įvykti svarbiausias kongreso dalyvių ar svečių turėjo laiko rašyti laiškus ir dar eiti į daugelį net nežinia kur esantį centrinį paštą specialaus antspaudu prašyti? Vargu ar žinojo apie tą galimybę nelietuviai torontiečiai. Taigi, galbūt, tuo užrašu antspauduoti laišukai ilgainiai taps brangi filatelinė reikybė, bet "platusis pasaulis" dėmesio į šį seimą nebus atkreipęs. Tačiau nusivilti nėra pagrindo, kadangi nei nebuvo pagrindo didelėms viltims.

Galbūt, tikroviškai įvertinus savo klajūnišką padėtį ir viešiesiems veiksmams turimas lėšas, išmintinga "žinoti savo vietą", ir nesiveržti į pačias iškiliasias aplinkas? Gal... Šio seimo rengėjai pasirinko kompromisą: parapijos pastogę seimo darbams ir "šeimyniškesnės" jo programos dalims, o aukštai kvalifikuotą aplinką -- seimo "apvainikavimo" aktui. Čia turėjo įvykti svarbiausias kongreso dalyvių ar svečių turėjo laiko rašyti laiškus ir dar eiti į daugelį net nežinia kur esantį centrinį paštą specialaus antspaudu prašyti? Vargu ar žinojo apie tą galimybę nelietuviai torontiečiai. Taigi, galbūt, tuo užrašu antspauduoti laišukai ilgainiai taps brangi filatelinė reikybė, bet "platusis pasaulis" dėmesio į šį seimą nebus atkreipęs. Tačiau nusivilti nėra pagrindo, kadangi nei nebuvo pagrindo didelėms viltims.

Galbūt, tikroviškai įvertinus savo klajūnišką padėtį ir viešiesiems veiksmams turimas lėšas, išmintinga "žinoti savo vietą", ir nesiveržti į pačias iškiliasias aplinkas? Gal... Šio seimo rengėjai pasirinko kompromisą: parapijos pastogę seimo darbams ir "šeimyniškesnės" jo programos dalims, o aukštai kvalifikuotą aplinką -- seimo "apvainikavimo" aktui. Čia turėjo įvykti svarbiausias kongreso dalyvių ar svečių turėjo laiko rašyti laiškus ir dar eiti į daugelį net nežinia kur esantį centrinį paštą specialaus antspaudu prašyti? Vargu ar žinojo apie tą galimybę nelietuviai torontiečiai. Taigi, galbūt, tuo užrašu antspauduoti laišukai ilgainiai taps brangi filatelinė reikybė, bet "platusis pasaulis" dėmesio į šį seimą nebus atkreipęs. Tačiau nusivilti nėra pagrindo, kadangi nei nebuvo pagrindo didelėms viltims.

Galbūt, tikroviškai įvertinus savo klajūnišką padėtį ir viešiesiems veiksmams turimas lėšas, išmintinga "žinoti savo vietą", ir nesiveržti į pačias iškiliasias aplinkas? Gal... Šio seimo rengėjai pasirinko kompromisą: parapijos pastogę seimo darbams ir "šeimyniškesnės" jo programos dalims, o aukštai kvalifikuotą aplinką -- seimo "apvainikavimo" aktui. Čia turėjo įvykti svarbiausias kongreso dalyvių ar svečių turėjo laiko rašyti laiškus ir dar eiti į daugelį net nežinia kur esantį centrinį paštą specialaus antspaudu prašyti? Vargu ar žinojo apie tą galimybę nelietuviai torontiečiai. Taigi, galbūt, tuo užrašu antspauduoti laišukai ilgainiai taps brangi filatelinė reikybė, bet "platusis pasaulis" dėmesio į šį seimą nebus atkreipęs. Tačiau nusivilti nėra pagrindo, kadangi nei nebuvo pagrindo didelėms viltims.

Galbūt, tikroviškai įvertinus savo klajūnišką padėtį ir viešiesiems veiksmams turimas lėšas, išmintinga "žinoti savo vietą", ir nesiveržti į pačias iškiliasias aplinkas? Gal... Šio seimo rengėjai pasirinko kompromisą: parapijos pastogę seimo darbams ir "šeimyniškesnės" jo programos dalims, o aukštai kvalifikuotą aplinką -- seimo "apvainikavimo" aktui. Čia turėjo įvykti svarbiausias kongreso dalyvių ar svečių turėjo laiko rašyti laiškus ir dar eiti į daugelį net nežinia kur esantį centrinį paštą specialaus antspaudu prašyti? Vargu ar žinojo apie tą galimybę nelietuviai torontiečiai. Taigi, galbūt, tuo užrašu antspauduoti laišukai ilgainiai taps brangi filatelinė reikybė, bet "platusis pasaulis" dėmesio į šį seimą nebus atkreipęs. Tačiau nusivilti nėra pagrindo, kadangi nei nebuvo pagrindo didelėms viltims.

Galbūt, tikroviškai įvertinus savo klajūnišką padėtį ir viešiesiems veiksmams turimas lėšas, išmintinga "žinoti savo vietą", ir nesiveržti į pačias iškiliasias aplinkas? Gal... Šio seimo rengėjai pasirinko kompromisą: parapijos pastogę seimo darbams ir "šeimyniškesnės" jo programos dalims, o aukštai kvalifikuotą aplinką -- seimo "apvainikavimo" aktui. Čia turėjo įvykti svarbiausias kongreso dalyvių ar svečių turėjo laiko rašyti laiškus ir dar eiti į daugelį net nežinia kur esantį centrinį paštą specialaus antspaudu prašyti? Vargu ar žinojo apie tą galimybę nelietuviai torontiečiai. Taigi, galbūt, tuo užrašu antspauduoti laišukai ilgainiai taps brangi filatelinė reikybė, bet "platusis pasaulis" dėmesio į šį seimą nebus atkreipęs. Tačiau nusivilti nėra pagrindo, kadangi nei nebuvo pagrindo didelėms viltims.

Galbūt, tikroviškai įvertinus savo klajūnišką padėtį ir viešiesiems veiksmams turimas lėšas, išmintinga "žinoti savo vietą", ir nesiveržti į pačias iškiliasias aplinkas? Gal... Šio seimo rengėjai pasirinko kompromisą: parapijos pastogę seimo darbams ir "šeimyniškesnės" jo programos dalims, o aukštai kvalifikuotą aplinką -- seimo "apvainikavimo" aktui. Čia turėjo įvykti svarbiausias kongreso dalyvių ar svečių turėjo laiko rašyti laiškus ir dar eiti į daugelį net nežinia kur esantį centrinį paštą specialaus antspaudu prašyti? Vargu ar žinojo apie tą galimybę nelietuviai torontiečiai. Taigi, galbūt, tuo užrašu antspauduoti laišukai ilgainiai taps brangi filatelinė reikybė, bet "platusis pasaulis" dėmesio į šį seimą nebus atkreipęs. Tačiau nusivilti nėra pagrindo, kadangi nei nebuvo pagrindo didelėms viltims.

Galbūt, tikroviškai įvertinus savo klajūnišką padėtį ir viešiesiems veiksmams turimas lėšas, išmintinga "žinoti savo vietą", ir nesiveržti į pačias iškiliasias aplinkas? Gal... Šio seimo rengėjai pasirinko kompromisą: parapijos pastogę seimo darbams ir "šeimyniškesnės" jo programos dalims, o aukštai kvalifikuotą aplinką -- seimo "apvainikavimo" aktui. Čia turėjo įvykti svarbiausias kongreso dalyvių ar svečių turėjo laiko rašyti laiškus ir dar eiti į daugelį net nežinia kur esantį centrinį paštą specialaus antspaudu prašyti? Vargu ar žinojo apie tą galimybę nelietuviai torontiečiai. Taigi, galbūt, tuo užrašu antspauduoti laišukai ilgainiai taps brangi filatelinė reikybė, bet "platusis pasaulis" dėmesio į šį seimą nebus atkreipęs. Tačiau nusivilti nėra pagrindo, kadangi nei nebuvo pagrindo didelėms viltims.

Galbūt, tikroviškai įvertinus savo klajūnišką padėtį ir viešiesiems veiksmams turimas lėšas, išmintinga "žinoti savo vietą", ir nesiveržti į pačias iškiliasias aplinkas? Gal... Šio seimo rengėjai pasirinko kompromisą: parapijos pastogę seimo darbams ir "šeimyniškesnės" jo programos dalims, o aukštai kvalifikuotą aplinką -- seimo "apvainikavimo" aktui. Čia turėjo įvykti svarbiausias kongreso dalyvių ar svečių turėjo laiko rašyti laiškus ir dar eiti į daugelį net nežinia kur esantį centrinį paštą specialaus antspaudu prašyti? Vargu ar žinojo apie tą galimybę nelietuviai torontiečiai. Taigi, galbūt, tuo užrašu antspauduoti laišukai ilgainiai taps brangi filatelinė reikybė, bet "platusis pasaulis" dėmesio į šį seimą nebus atkreipęs. Tačiau nusivilti nėra pagrindo, kadangi nei nebuvo pagrindo didelėms viltims.

Galbūt, tikroviškai įvertinus savo klajūnišką padėtį ir viešiesiems veiksmams turimas lėšas, išmintinga "žinoti savo vietą", ir nesiveržti į pačias iškiliasias aplinkas? Gal... Šio seimo rengėjai pasirinko kompromisą: parapijos pastogę seimo darbams ir "šeimyniškesnės" jo programos dalims, o aukštai kvalifikuotą aplinką -- seimo "apvainikavimo" aktui. Čia turėjo įvykti svarbiausias kongreso dalyvių ar svečių turėjo laiko rašyti laiškus ir dar eiti į daugelį net nežinia kur esantį centrinį paštą specialaus antspaudu prašyti? Vargu ar žinojo apie tą galimybę nelietuviai torontiečiai. Taigi, galbūt, tuo užrašu antspauduoti laišukai ilgainiai taps brangi filatelinė reikybė, bet "platusis pasaulis" dėmesio į šį seimą nebus atkreipęs. Tačiau nusivilti nėra pagrindo, kadangi nei nebuvo pagrindo didelėms viltims.

Galbūt, tikroviškai įvertinus savo klajūnišką padėtį ir viešiesiems veiksmams turimas lėšas, išmintinga "žinoti savo vietą", ir nesiveržti į pačias iškiliasias aplinkas? Gal... Šio seimo rengėjai pasirinko kompromisą: parapijos pastogę seimo darbams ir "šeimyniškesnės" jo programos dalims, o aukštai kvalifikuotą aplinką -- seimo "apvainikavimo" aktui. Čia turėjo įvykti svarbiausias kongreso dalyvių ar svečių turėjo laiko rašyti laiškus ir dar eiti į daugelį net nežinia kur esantį centrinį paštą specialaus antspaudu prašyti? Vargu ar žinojo apie tą galimybę nelietuviai torontiečiai. Taigi, galbūt, tuo užrašu antspauduoti laišukai ilgainiai taps brangi filatelinė reikybė, bet "platusis pasaulis" dėmesio į šį seimą nebus atkreipęs. Tačiau nusivilti nėra pagrindo, kadangi nei nebuvo pagrindo didelėms viltims.

Galbūt, tikroviškai įvertinus savo klajūnišką padėtį ir viešiesiems veiksmams turimas lėšas, išmintinga "žinoti savo vietą", ir nesiveržti į pačias iškiliasias aplinkas? Gal... Šio seimo rengėjai pasirinko kompromisą: parapijos pastogę seimo darbams ir "šeimyniškesnės" jo programos dalims, o aukštai kvalifikuotą aplinką -- seimo "apvainikavimo" aktui. Čia turėjo įvykti svarbiausias kongreso dalyvių ar svečių turėjo laiko rašyti laiškus ir dar eiti į daugelį net nežinia kur esantį centrinį paštą specialaus antspaudu prašyti? Vargu ar žinojo apie tą galimybę nelietuviai torontiečiai. Taigi, galbūt, tuo užrašu antspauduoti laišukai ilgainiai taps brangi filatelinė reikybė, bet "platusis pasaulis" dėmesio į šį seimą nebus atkreipęs. Tačiau nusivilti nėra pagrindo, kadangi nei nebuvo pagrindo didelėms viltims.

Galbūt, tikroviškai įvertinus savo klajūnišką padėtį ir viešiesiems veiksmams turimas lėšas, išmintinga "žinoti savo vietą", ir nesiveržti į pačias iškiliasias aplinkas? Gal... Šio seimo rengėjai pasirinko kompromisą: parapijos pastogę seimo darbams

LIUDAS GIRA SU DŪDELE IR BE DŪDELĖS

ST. JARAS

Į aukštus valdžios postus, kurių N. Lietuvoje Gira taip siekė, neiškopė. Vienu atveju buvo įsėdęs Valst. Teatro direktoriaus kėdėn, bet... susekus piniginiuose reikaluose machinacijas, iš pareigų turėjo pasitraukti.

Iš po Giros plunksnos išplaukusi kūryba nebebuvo aukštai vertinama. Dabinosi senokai skintais bei gerokai apvutysiais laurais.

Ir visuomeninėje veikloje neiškopė į pirmūnus. Nežabojamas liežuvis, pamėgimas užkulisinės veiklos, intrigėlių gaminimas neleidė Girai nė prie vieno ilgiau pritapti bei sutapti.

Šiek tiek jo "sužibėta", kai buvo išrinktas Lietuvių Rašytojų draugijos pirmininku. Sovietų pasiuntinybės Kaune pastūmėtas, 1937 m. suruošė rusų poeto A. Puškino minėjimą. Perėmęs redaguoti Literatūros naujienas, jas išleisdavo padažytas sovietiniame sode.

Giros pilstomas padažas patiko Kauno kultūrbolševikėliams. Greit tapo įjungtas jų "ansamblin": dalyvauja slapta ir viešai ruošiamuose literatūros vakaruose, skaito paskaitas, savo eilėraščius deklamuoja rusiškai, žydiškai, lietuviškai, baltgudiškai.

***

Po apsilankymo Sovietų Sąjungoje 1939 m., Gira nesislapstydamas ima "puдруotis" ružava spalva. 1939 m. parašytame eilėraštyje Gira pradeda rodyti ir sovietines iltis:

"Tik pajauskim, draugai, savo jėgą.
Tik supraskim, kas jie ir kas mes
Kaip pavasarį purviną sniegą.
Lietuva niekšų jungą numes.

Ir tada jums ateis teismo rytas,
Kai laisva bus tikrai žemė mūsų.
Trenks griausmu už skriaudas padarytas
Liaudies teismo sprendimas rūstus."

1940 m., sovietų okupacinei armijai žygiuojant į Lietuvą, Girą atuko: jo jau buvo, anot poeto J. Aisčio -- "vieno pilnas miestas". Su Kauno pašlamėkais, žydėliais, kultūrpasturakomis Gira užjo visom gatvėm ir aikštėm.

Išleidžiant iš Kauno kalėjimo vadinamus politikinius, Gira jau pirmasis budėjo prie kalėjimo vartų. Scenos keistos: apsisėilėjęs bučiuoja "išlaisvintus", ploja,

šoka viršun iškėlęs jarmulką, rikuoja susirinkusius židrovus ir buvusius kalinius. Jis vienas už visus atrėkia "valio" ir "ura".

Neramios dienos paviršium išplukdė visokiausio gaivalo. Su juo Gira jautėsi kaip savo šeimoj. "Budėkim draugai: mes dabar su rusu ir valdžia mūsų", -- aiškino naujų dienų pranašas.

Komunistų partijai skiriant kandidatus į vadinamą Liaudies Seimą, Gira atsiranda "deputatų" sąrašė.

1940 m. liepos 21 d. suvarius vadinamus deputatus į V. Teatrą išklausti okupanto diktato ir pakelti rankas, iš tribūnos, Gira ilgą, labai ilgą kalbą išdėgia Lietuvos nepriklausomybės laikotarpi, suniekina Vasario 16-sios aktą.

***

Rugpjūčio 25 d. Gira ir vėl L. Seimo tribūnoje. Jis perskaito ilgą poemą "Apie staliniskąją LTSR konstituciją". Moksėdamas ir užkimes, pasimesdamas poemos eilutėse, šaukė:

"Lietuva -- LTSR --
Lietuvos senos nebėr!

Liudas Gira 1942 metais Balachnoje, Rusijoje, tarp rašytojo Jono Marcinkevičiaus (dešinėje) ir vertėjo V. Drazdausko.

Petys vis į petį, paskum didį Vadą!
Kur Sąjungą visą į ateitį veda!
I ateitį bendrą, už šviesią ir didžią,
Šešiolika esim sesių tolydžio!
Lietuva -- LTSR
Lietuvos senos nebėr, nebėr!"

Vadin. L. Seimo "delegacijai" nuvykus Maskvon "prašyti" įjungti Lietuvą į Sovietų S-gą,

tik išlipęs iš vagono, Baltgudžių geležinkelio stoties aikštėn suvarytiems maskviečiams, Gira rusų kalba juodino Lietuvą, kaip niekas nebuvo dar girdėjęs.

"Vyr. Brolis" tuoj Girai išmokėjo honorarą: rugp. 1 d. Maskva knygų rinkinį papylė Giros eilėraščių rinkinį rusų kalba "Stichi".

Iš Maskvos (1940.7.31 d.) sūnui Vytautui Sirijus Girai rašytame laiške, tėvas Gira dėstė: "Mus minios sveikindavo didžiausiomis ovacijomis. Rytoj, jau rytoj, pamatysim iš arti patį Staliną -- verta buvo to dagyventi."

Maskvos malone -- Gira tapo Švietimo komisaro A. Venclovos padėjėju. Tada juoktasi, kad prie vice - komisaro Giros kabineto durų rikiavosi ne interesantai suaugusių švietimo reikalais, bet buvę paskolų davėjai; jie prašė ne skolas gražinti, bet Giros rekomendacijų...

1941 m. kilus vokiečių - rusų karui, Gira iškūrė Maskvon. Liepos pradžioje per Maskvos radiją išplėdo Lietuvą ir lietuvius. Sukarintoje Maskvoje, kur maitas, kuras ir vanduo buvo saikėjamas gramais, vice-komisaro rangas nieko nereikšė. Su ko-

niją. Skaičiau pirmąją giesmę Korsakui ir Venclovai -- jiems labai patiko. Manau, ypač tiktų per Vokšą pasiųsti Amerikai, kur dabar smetonininkai ne tik mums stengiasi, kiek gali, kenkti, bet ir save, žačiai, "reabilituoti".

Iš Balachnos Korsakui, rašytame laiške Gira skundžiasi, kad niekas nesidomi jo eilėraščiais. Maldauja, kad Korsakas klebentų rusų spaudos redakcijų duris ir įsileistų Giros ir kitų pagaminto kamšalo. Toliau prideda: "... kad tik maitinimosi sąlygos pagerėtų, būtų visai gerai... Čia vis dėlto baisiai nuobodu. Kad ne kūryba, galima būtų melancholijai susirgti -- toks užkampis ir jokių ryšių..."

Dar kitame laiške Gira rašė: "... Čia prailgo sėdint -- pasidaro vis dėlto nyku ir ilgu" Skųdamasis, kad niekur nėra skylės eilėraščiams prakišti, prašo Korsako užtarimo ir prideda: "... ko gero -- ir mūsų skaitančioji visuomenė pamirš, kad yra toks poetas -- Liudas Gira".

***

Alkis, skurdas, nykuma pastumėjo Girą pradėti "soldat šveik" gyvenimą. Persirites per 55 amžiaus metus, Gira atsiveikina su barzda, įsivelka kariškon rubaškėn ir įšokęs į aulinius batus, išseina į "frontą".

Būdamas Raudonosios armijos vadinamame lietuviškajame junginyje ir gaudamas džiovintos žuvies, žirnių ir vandens, Gira tapo "narsiu kareiva". Iš "apakų" Gira rašė:

"Nuo Uralo gaudžia vėjai,
Ryt smarkiau dar gaus!
Keršto valandos atėjo,
Keršto mūsų rūstaus".

Pasivaikščiojimai su raudona žvaigžde fronte ir pafrontėje, nepadarė iš Giros žymesnio poeto; nieko nepadėjo ir prisegta etiketė -- "LTSR liaudies poetas". Lietuvos žmonėms jis tapo svetimas, neprimtinas, geru žodžiu neminimas. Ir bolševikiniai blusai pripažįsta, kad Giros "kūryba" yra proginė, daug šukių, lozungų, nukrypimų nuo generalinės linijos. Reikida sutikti -- Giros eliaakalyba neturi jokios išliekamos vertės. O "eilų" prirašė dideles stirtas.

Kokia vertė, kad ir šių eilučių: "Šalie gimtoji mano, atgimimui tikėd! Su raudona žvaigžde mūsų žengsi dar į priekį. O tie, kad trukdė žengt, tegul kapuose pūna".

Tokių ir panašių eilučių marios. Nesuspėjęs fronte sudėvėti kareiviškų batų poros, Gira nusilpo ir buvo pasiųstas ligoninėn. Su ligonio patalu grįžo į Vilnių. Mirė nė per colį nesusiartinęs su lietuvių tauta.

***

Rasa Augiūtė - Bialik, Nijolė Manelienė ir M. Kripkauskienė tarsi Ark. J. Matulaičio senelių namų statybai remti Madų Parodoje modeliuojamų rūbų reikalą. Paroda įvyks Chicagoje, Jaunimo Centre, rugsėjo 29 d.

NEWARK

Mini sukilimo šimtmetį

Rugsėjo 22 Newarko lietuvių naujojo parapijos salėj tuoj po 11 val. pamaldų renkasi paminėti 1863 metų sukilimo sukaktį. Jaunas istorikas, Amerikoj gimęs lietuvis, A. Budreckis glaustai nušviečia sukilimo reikšmę Lietuvai. O rašytojas P. Jurkus pakalbės apie sukilėlius literatūroje.

Spalio 13, toje pat salėje LB New Jersev apygarda organizuoja New Jersey lietuvių jaunimo teismą.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

KAI RUSAI ATEINA

(ISTRAUKA IŠ KNYGOS "WENN DIE RUSSEN KOMMEN")

ROBERT RAID

(18)

Jis atskleidžia laikraštį, kuriame parašyta: "Savo 1941 m. liepos 3 d. kalboje draugas Stalinas pasakė -- Mes turime pradėti ir vesti negailestingą kovą prieš užfrontėje pasireiškiančią dezorganizaciją, prieš gandonesius, dezertyrus ir panikierius. Mes turime sunaikinti visus šnipus, šamokslininkus ir desantininkus ir teikti visą galimą pagalbą mūsų naikinamiems batalijonams".

Roogas sviedžia laikraštį į šalį.

Tuo draugas Stalinas įpareigoja visus civilius gyventojus aktyvion kovon. O ką gi tu darysi, Raidai? Kokiū būdu patsai įsijungsi kovon prieš fašistus? Ar nenorėtumei stoti į naikinamuosius batalijonus?

Aš manau, kad kas nors turi palikti įstaigoje ir dirbti, drauge Roogai. Be to, juk pats ką tik sakei...

Roogas suraukia kaktą.

Žinoma, žinoma. Man arba Hoffui nesant, pats pasirašai raštus. Žiūrėk, kad būtų tvarka. Nepasibeldęs kabinetan įeina Valentinus. Ir jis N. B. uniformoje. Jis visas išbalęs, susijaudinęs ir baimės pilnu balsu kreipiasi:

Drauge Roogai, aš išvykstu. Mūsų batalijonas tuoj pat išvažiuoja. Nežinau, ar iš viso sugrįšiu.

Šypsodamasis Roogas paploja per petį:

Žinoma, sugrįši, Valentinai. Klausyk -- ilgus metus kovojau Ispanijoje. Ten irgi nebuvo kitaip -- ir tenai buvo šaudoma! O štai esu grįžęs. Tad sėkmės skersti fašistinius šunis!

Valentinui išėjus Roogas atsisėdė.

Jis dar kūdikis, Raidai. Keletą kartų pavažinėjęs su N. B., jis virs kietu kovotoju. Ne viskas gražu, gyvenime, Raidai, bet miško broliams negali būti jokio pasi-gailėjimo!

Grįžtu į savo kabinetą. Šiuo metu išvyksta iš miesto raudoni autobusai su uniformuotais žudikais -- N. B. Tie naikinimo batalijonai yra žmogžudžių gaujos. Jie ne kovotojai, o žudikai! Daugelio šių batalijonų vadai yra

žydai. Kiekvienas batalijonas turi po du tris rusus politruskus, kurie rūpinasi visa kovų eiga. O patys batalijonų vyrai susideda iš komunistų, komjaunuolių, net kalinių. Neseniai kaliniams buvo pasiūlyta pasirinkti -- stoti prie sienos arba į naikinamuosius batalijonus. Ir į čia susirinko tie, kurie žudė, plėšė, prievartavo, vogė. Štai tokie dabar pasidarė "Tėvynės Herojais!" Jau dabar pasiekė žinios apie šių herojų darbus -- sadistiniai kankinimai, prievartavimai, žudymai, kas tik pakliuvo po ranką.

Lauke kaitina liepos saulė, bet man šilpu. Bijau? Ne! Man apmaudu! Juk šie naikinimo batalijonai yra Stalino žudikų komandos! Stalino įsakymu jie žudo, prievartauja, niekina mūsų tautą. Jų uždavinys nėra kovoti prieš vokiečius, ir jokiū būdu ne prieš estų laisvės kovotojus, bet ir moteris, vaikus, senelius. Stalino įsakymu estų tauta turi būti sutrypta pasipriešinusį rusiškai vergijai. Tam ir sudarytos šios banditų komandos!

Kas apie tai žino? Kas šitai mato? Ar girdi kas nors? Ne! Vakary politikai nekovoja prieš Stalino kruviną režimą ir jo žudikų komandas! Priešingai! Jie ne tik kad remia Staliną, bet jų valstybių vyrai kuo nuolankiausiai jam pataikauja. Tai ne tik liūdina ir kvaila, tai -- gėda!

★

1941 m. liepos 5 d. rusų karinių dalinių Estijoje vyriausias vadas išleido įsakymą, kurio trečiasis paragrafas taip skamba:

"Dezertyrų ir banditų, kurie sugauti arba nukauti, šeimos turi tuojau būti suimamos ir sumetamos į kalėjimus. Jų turtas nusavinamas".

Tai nauja prievartavimo banga ritasi per visą kraują, paplūdusį kraštą. Vėl pasipila sunkvežimiai gatvėmis, vėl žmonės plėšiami iš namų ir metami į kalėjimus. Šį kartą aukos tėra tik moterys, vaikai ir seneliai. Aiškina, kad jie paimami įkaitais.

Iš miškų sugrįžta vyrai ir prisistato sovietinėm įstai-gom. Jie tikisi tuo išgelbėsia žmonas, vaikus ir tėvus. Vienok NKVD rūsiuose tie vyrai dalinai nukankinami, dalinai nudobiami šūviu į pakaušį. O suimtieji -- moterys, vaikai ir seneliai grūdami į gyvulinius vagonus ir tremiami į Sibirą, jeigu anksčiau jie dar nebuvo išprievartauti, nukankinti arba nužudyti. Ir ši estų vyrų auka eina perniek!

★

Herbertas pašaipiai sako man:

Galime vienas kitą pasveikinti, Robertai -- grįžęs Vares su savo gauja!

Tikrai? Tad reikia tikėtis, kad arba vokiečiai nutvers jį, arba mes jį paklosime. Vokiečiams išlaisvinus pietinę Estiją, jis su visa savo valdžia ir partijos tūzais pabėgo į Narvą. Galvojau, kad jie visi ners į Rusiją.

Argi tau šitai būtų nemalonu, Robertai? Turiu prisipažinti, kad man malonu buvo nesutikti ir apie juos negirdėti. Gaila, kad šis malonumas truko gana trumpai. Jau liepos 11 d. rusai išvyjo Vares ir visą jo vyriausybę iš Narvos atgal į Taliną.

Aišku, juk jie ne žydai. Tu žinai, kad žydai su visais kraustuliais spruko iš Estijos.

Ir Hoffo šeima pakeliui į Rusiją -- žinoma, ir ne gyvuliniuose, bet, kaip ir visi žydai, prabangiuose vagonuose. Žydai gali pasiimti net ir savo baldus. Tačiau estų komunistai neturi teisės bėgti! Pagaliau net ir jų šeimoms, atrodo, traukiniuose nebeliko vietos!

Nėra ko stebėtis, Robertai. Nereikia užmiršti didžiųjų žydų nuopelnų, kuriant ir statant sovietinio režimo tvirtovę, o ypač, kad jie aktyviai prisidėjo naikinant, žudant ir niekinant pačią estų tautą. Visa tai reikia kaip nors atlyginti, net pagerbti.

Aš nusišypsau.

Ar tik nepasidarei antisemitas, Herbertai?

Kam tokios nesamonės, Robertai? Kalbu tik vadaudamasis faktais, faktais, kurie kiekvienu atveju patiekiami ir įrodomi! Man pačiam gaila, kad jie neatšaukiamai teisingi! Bet dar liūdniau, jeigu nuslepiami nusi-kalstami faktai specialiai vien tik dėl to, kad tai žydų darbas! Jeigu aš šiandien nekomunistų tarpe tvirtinčiau, kad NKVD arba NB, būdami rusų ar estų kilmės, žudo, kankina ir prievartauja, būtų viskas tvarkoj. Bet jeigu aš drįsčiau teigti, kad tuos pačius nusikaltimus vykdė ir žydai -- tada aš esu antisemitas! Kodėl, po velnių, būtina nutylėti visas tas kiaulystes, kurias vykdė patys žydai? Kodėl šito negalima atvirai pasakyti? Ši nesamonė siekia tiek toli, kad gali ramiausiai kalbėti, kad Stalinas yra kaukazietis, Beria -- kaukazietis, Ždanovas -- rusas, Višinskis -- lenkas, Mikojanas -- armėnas? Bet jeigu tu paminėsi Kaganovičių pridėdamas, kad jis yra žydas, tada tu daraisi naciis, antisemitas, eretikas! Ir velnias žino, kuo dar gali būti apšauktas! Aš nesu nei antisemitas, nei naciis, bet aš noriu atvirai kalbėti faktais, nes jeigu yra nusikaltimas, jis yra nusikaltimas ir nesivaržau pripažinti, kas tą nusikaltimą įvykdė -- žydas ar ne žydas!

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

LIETUVIŲ FONDO VAJUS CLEVELANDE

LB Clevelando I Apylinkės iniciatyva yra įsteigtas komitetas Fondo aukų vajui.

Lietuvių Fondo komitetas pradėjo vajų I Apylinkės dešimtmečio minėjimo vakare, rugsėjo 7 d.

Pirmutinės šimtines šia proga davė Kazys ir Ona Karpius, Ona Mikulskienė ir Adelė ir Vincas Benokraičiai.

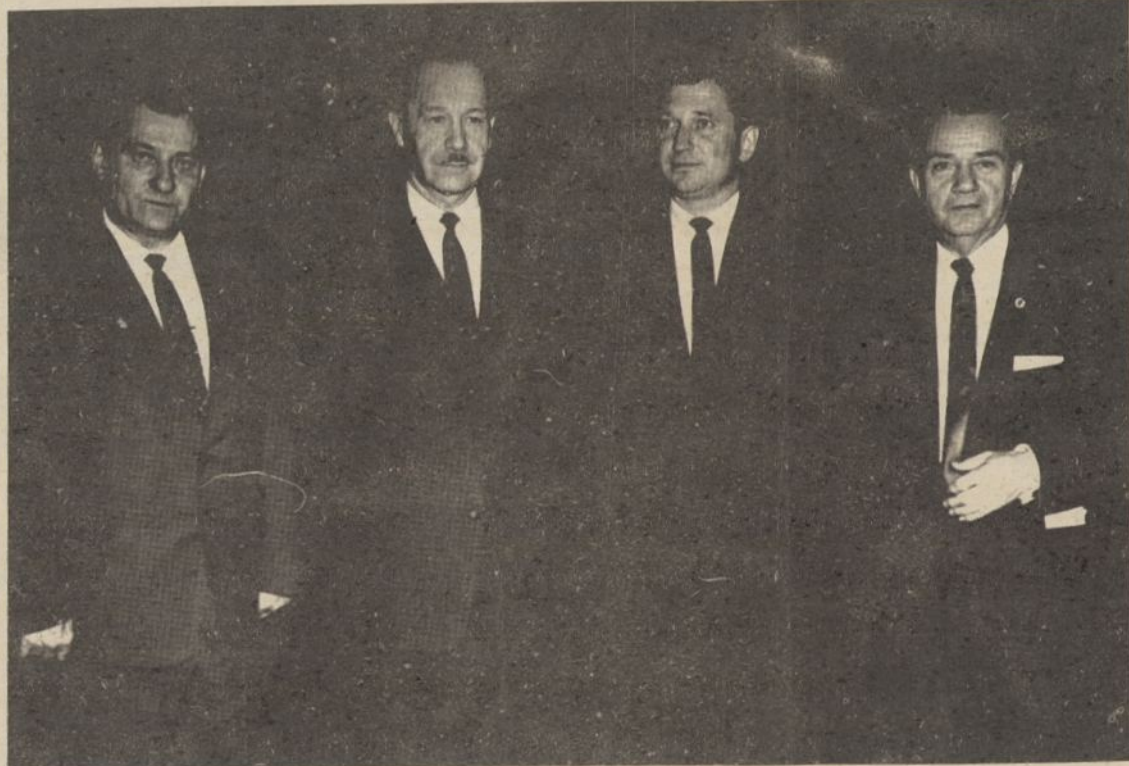
Dalyviams buvo išdailinti Lietuvių Fondo aukų lapai, kuriais galima pasižadėti mokėti dalimis, padarius pradinį įmokėjimą, taipgi galima padaryti vienkartinę auką, kiek kas gali, \$5.00, \$10.00 ir daugiau.

Lietuvių Fondo komiteto Clevelande valdyba: K. S. Karpius, pirmininkas; Dr. V. L. Ramanauskas, vice-pirm.; Feliksas Eidimtas, sekretorius; Edvardas Karėnas, išdininkas; nariai: klebonas kun. B. Ivanauskas, Alfonsas Mikulskis ir Juozas Stempužis.

K. S. Karpius

• **Pagerbė viešnia.** Ona Karpienė rugsėjo 11 d. buvo sukvietusi veiklesnį Clevelando ponų ratelį vaišėms, kuriose buvo pagerbta viešnia iš Australijos socialistė Genovaitė Vasiliauskiene.

• **Meilutė Juškėnaitė,** sėkmingai išklausiusi pramoninės psichologijos vasaros semestro kursą Western Reserve universitete ir patekusi į Flora Stone Mather College dekanės sąrašą (Dean's List), rugpiučio mėn. buvo išvykusi atostogų į Washingtoną. Ten apėmė eilę žymesnių muziejų, paminklų, karo laivyno observatoriją, JAV katali-

Clevelando LB I apylinkės dešimtmečio minėjimo proga buvo atsilankęs ALB centro valdybos pirmininkas J. Jasaitis iš Chicagos. Nuotraukoje matome ilgusiai bendruomenėje veikusius Clevelando veikėjus (iš kairės) I apyl. p-kas F. Eidimtas, J. Virbalis, J. Jasaitis ir K.S. Karpius.

V. Pliodžinsko nuotrauka

ATOSTOGOS GRAŽIAJAME OHIO

Dr. N. Juškėnienė su vyru šią vasarą atostogų kelionėje apėmė pietinį Ohio. Muskingum vandens konservavimo apygardoje esama gražių ežerų, apsuptų miškais ir parkais pakeleivingų poilsiui.

Schoenbrunn -- 1772 m. pirmasis baltojo žmogaus įkurtas kaimas Ohio krašte, neperseniausiai atstatytas netoli New Philadelphia. "God's Acre" kapinaitės ir iš rastių suremtos trobės byloja, kaip sunkiai kūrėsi pirmieji naujakuriai prieš porą šimtų metų.

Pirmasis Šiaurės-Vakarų Teitorijos (taip pradžioje vadinta Ohio valstybė) miestas -- Marietta įkurtas 1788 m. Muskingum ir Ohio upių santakoje. Šis nepaprastai švarus miestas darniai jungia praeitį su dabartimi. Tas yra matoma kiekviename miesto

kūr šventovę, kurioje norima įrengti šiluvos koplyčia, Mt. Vernon -- pirmojo JAV prezidento G. Washingtono dvarą ir kt. Iš kelionės parsivežė puikių spalvotų vaizdų.

Reikšminga Aleko Banio sukaktis

Clevelando lietuviškosios bendruomenės vyresniosios kartos narys Alekas Banys šių metų liepos mėnesį tyliai praėjo pro savo gyvenimo reikšmingą įvykį: suėjo lygiai 50 metų, kai jis, vengdamas rusų caro kariuomenės "muštro", apleidė savo numylėtą žemaitiją ir 1913 m. vidurvasarį pasiekė šiaurinės Amerikos žemyną. Pradžioje Alekas Banys gyveno amerikoniškame Niagara Falls, o nuo 1915 metų pastoviai įsikūrė Clevelande. Išstarnavęs ilgą laiką, pasitraukė iš darbovietės ir dabar gyvena ramias pensininko dienas.

Alekas Banys, išgyvenęs visą pusšimtį metų svietimam krašte ir tarp svietimų, išliko "kietu žemaičiu" ir nuoširdžiu lietuviu veikėju, už savęs palikęs daug gražių bei kilnių savo darbo pėdsakų.

Aleko Banio bičiuliai, norėdami pagerbti šį taurų lietuvių-žemaitį už jo nuoširdžią ir duosnią tarnybą Lietuvai, lietuviams bei artimui, ruošia pagerbtuvių vakarą-balių. Vakaras įvyks spalio 27 d., šeštadienį, Lietuvių salės svetainėje.

Pagerbtuvių ruošai sudarytas komitetas iš Vytauto Brazulio, Zenono Dučmano, Felikso Eidimto, Petro Mazelio, Zigmo Peckaus ir Prano Stempužio.

Sambūriai ir paskiri asmenys prašomi tą dieną neruošti kitų parengimų ir kviečiami įsijungti į geras darbus nusielpniuso pagarbos, Aleko Banio, pagerbimą.

kvartale, Mariettos įžymybės užimtos "city tour" ženklais. Tokių ten lankytinų vietų esama net 33. Mariettos viduryje mistiškai nuteikia piliakalnis - pilkapis. Jame esą palaidoti priešistorinių laikų indėnų vada, o nuo 1801 m. aplink piliakalnį buvo laidojami pirmieji naujakuriai. Daugiausia Mariettos praeities sukaupia Campus Martius -- Ohio valst. istorijos d-jos muziejuje. Muziejus rūmai pastatyti toje pat vietoje, kur pirmieji naujakuriai buvo pasistatę medinę tvirtovę gintis nuo indėnų puolimų. Vėliau -- 1798 m. toje vietoje gen. R. Putnam pasistatė savo namą. 1917 m. Ohio valstybė jį nupirko ir restauravo. Apie šį istorinį namą pastatyti Campus Martius muziejaus rūmai. Pusė rūmų skirta įvairiems ano laikotarpio eksponatams, o antroje pusėje -- rūmų viduje yra gen. R. Putnam 3-jų aukštų namas su visais baldais ir rakandais, kuriuos prieš šimtmetį gyvenę žmonės naudojo. Rūmų rūsyje yra Ohio upės muziejus su senųjų laivų modeliais, paveikslais ir jų dalimis.

Iš Mariettos Muskingum paupiu žavinga kelionė pro galingas elektrines. Pusiaukelyje tarp Zaneville ir McConellsville yra 4842 akrų Blue Rock valstybinis rezervatas sutarp kalvų įsprastu ežerų. Puiki maudyklė ežere, apstu vietos mėgstantiems stovyklauti. Ohio 60-sis (žemėlapyje "77") plentas dažnai vadinamas "Ohio Skyline Drive". Millersburg miestelis Holmes apskr. viduryje patraukia keleivį savo gamtovaizdžiu ir amžių sektos ūkiais. Amšiai ir dabar tebevažinėja arkliais vasarkeliu šalia plento. Beje, šios apylinkės garsios šveicariškos sūriais.

Atostoginė kelionė po Ohio kraštą keliautojams teikia poilsį ir naujus įspūdžius gražioje gamtoje.

PARENGIMŲ KALENDORIUS

RUGSĖJO 28 D. Šv. Jurgio parapijos salėje, koncertas - renginys Genovaitės Vasiliauskiene, iš Australijos. Rengia ALTS 12 skyrius, Pradžią 7:30 val. vak.

SPALIO 5-13 D. dailininko A. Gaidiko paroda Čiurlionio ansamblio namuose.

SPALIO 6 D. Lit. Vysk. M. Valančiaus mokyklai paremti pietūs šv. Jurgio parapijos salėje.

SPALIO 6 D. Šv. Kazimiero lituanistinė mokykla paremti pietūs Naujosios Parapijos salėje.

SPALIO 12 D. Neringos skautų tūto tėvų komiteto rengiamas balius ir madų paroda šv. Jurgio parapijos salėje.

SPALIO 12 D. Naujosios parapijos salėje antrasis kultūrinės tautos koncertas, tos salės pianinui įgyti. Globoja Vyčių kuopa.

SPALIO 19 D. Lithuanian Village Bendrovė rengia balių.

LAPKRIČIO 9 D. ALT Clevelando Sk. ruošiamas 1863 m. sukilimo minėjimas, šv. Jurgio parapijos salėje.

Kviečiame į CLEVELANDĄ

G. VASILIAUSKIENĖS KONCERTĄ

lietuvių iš:

AKRONO, YOUNGSTOWNO, DAYTONO, COLUMBUS, TOLEDO, PITTSBURGHO ERIE

ir kitų artimų ir tolimųjų miestų ir miestelių, kur ji negalės apsilankyti.

HOUSES FOR SALE

PARMA OWNER 7 YR. COLONIAL — 6 rooms, 3 bedrooms — 1½ baths, div. base, storms and screens, 100% Nylon carpeting throughout. TU 6-1343 \$18,400 (104, 105)

GRAŽUS — 9 METŲ SENUMO

4 miegamieji, erdvi virtuvė, įrengtas sklepas, didelis kiemas, prie namo garažas, privatus paplūdimio privilegija. Arti krautuvų, patogus autobusų susisiekimas, į šiaurę nuo Lake Shore Blvd. Labai prieinama kaina greitai pardavimui.

Dona Čipkus — 944-2167 WM. T. BYRNE — Realtor MU 1-6100 (103, 104, 105)

• Išnuomojamas 5 kambarių butas. Telef. EN 1-0657. (103, 104, 105)

VISAIS APDRAUDOS REIKALAIS,

kaip automašinų, gyvulių, nelaimingų atsitikimų ir gaisro, kraiptis į atstovę PAULINĄ MOZURAITIS-BENNETT HI 2-4450 642 Meadow Lane Dr. CLEVELAND 24

NEPAMIRŠKITE ATNAUJINTI PRENUMERATĄ

MŪSŲ SODYBA

V. APANIUS

MEDIS MODERNIOMS SODYBOMS

Ginkgo biloba arba angliškai vadinamas maidenhair tree. Lietuviškoji enciklopedija yra pavadinusi ginkmedžiu. Botanikų yra nustatyta, kad šio medžio žymės buvo surastos Paleozoinės eros uolose, taip kad šis medis augo milijonus metų priešistoriniais laikais didžiuliuose paparčių ir kt. augalų miškuose, kur dinosaurai mėgdavo maitintis jų sultingais lapais bei šakelėmis.

Ne taip senoj mūsų laikų istorijoje nėra jokių davinų, kad kas nors būtų matęs ginkmedį augant kur nors gamtoje. O gal dėl to, kad šis medis buvo kultivuojamas rytinio kontinento šventyklose ir yra religiniai susijęs su mistika, atseit, kas palies šį medį ir turės kokius nors, tie norai išsipildys. Kartais dar ginkmedis vadinamas "geros laimės medžiu".

Ginkmedis auga gana lėtai, maždaug vienos iki dviejų pėdų metinio prieauglio, pagaliau užauga iki 90 ir 120 pėdų aukščio. Būdinga, kad šio medžio kamienas yra gana tiesus, šakos gana simetriškai išsidėsto. Senesni medžiai įgauna ir natūralios formą. Lapai tamsiai žalios spalvos. Puikus dekoratyvinis medis, gerai tinka sodinti mieste, kur oras nėra grynas, nes atsparus oro nuosėdoms ir auga bet kokioje žemėje. Be to, atsparus ligoms ir vabzdžiai kenkėjai nepuola. Ginkmedis pakelia ir klimatinės sąlygas, gražiai auga ir žiemą, nenukenčia regionuose, kur temperatūra nukrenta 20 laipsnių žemiau nulio.

Kas mėgsta medžius ir norėtų ką nors naujo ir retesnio, patartina sodinti ginkmedį.

SODINIMO SEZONĄ PRADEDANT

Pravartu šiuo metu kiek atidžiau žvilgtelėti apie savo sodą, nes gal būt reikia ką nors pakeisti ar papildyti, o gal vasaros karščiai gerokai vargino, stigo pavėsio aplink gyvenamus namus ir pan.

Sodinimas didesnių medžių, norint sudaryti pavėsį apie namus, turėtų būti svarstomas ir planuojamas dabar, kada tam yra tinkamas laikas. Pagalvokime, kur mes paskutinį kartą sėdėjome karštą vasaros dieną jaukiai ir vėsiaiame kampelyje. Ir kas ten augo, ar kaip ten buvo apšvieta? Atsakymas gana paprastas, ar neverta ką nors panašaus turėti ir savo sodyboje. Dekoratyviniai ir vaisiniai medžiai pasodinti grupiniais su įvairiais dekoratyviniais krūmais atlieka dvejopą tikslą: dekoratyvinį ir funkcionalų.

Rudens sodinimas turi vieną gerą privalumą: jei krūmas ar medelis bus pasodintas laiku, tai iki žiemos yra dar laiko šiek tiek šaknis praplėsti ar pavasarį toks medelis jau naudosis visomis gamtos sąlygomis ir augs nebetrukdomai.

Ypatingai turėtų susirūpinti naujų namų savininkai planuojant savo sodybas. Patartina neskubėti, jei patys nenusivokia dekoravime, geriau yra pasikviesti vieną, kitą specialistą, jis patars, nurodys kaip geriau, skoningiau visa tai atlikti. Tenka matyti ir kartais net taisyti darbus be jokio ankstyvesnio planavimo, kur buvo panaudoti brangūs, geri krūmai, medžiai, bet netinkamai sugrupuoti, aiškiai savaimenir jokio grožio negali būti.

Taip pat tenka priminti ir senesnių sodybų savininkams, kad peraugę arba pasenę dekoratyviniai krūmai kartais daro blogą įspūdį. Tad gal ne vienu laiku, bet pagal išgales, palaipsniui juos reikia pakeisti jaunais. Tokiu atveju jau aiškiai reikia apsispręsti už ką nors naujo, gražesnio, negi dabar sodinsim vėl tuos pačius.

DABAR YRA LAIKAS!

* Kas dar nepasėjo naujos pievos ar senos neatšėjo, nėra ko laukti.

* Svogūninių gėlių sodinimas: crocus -- sodinti rugp. rugsėjo mėn., 2 inchų gilumoje.

Narcissus -- rugsėjo. spalio mėn., 3-4 inchų gilumoje.

Scilla siberica -- rugsėjo-spalio mėn., 2 inchų gilumoje.

Tulpės -- spalio - lapkričio mėn., 8 inchų gilumoje.

Hiacintai -- spalio - lapkričio mėn., 3-4 inchų gilumoje.

Šis mėnuo yra tinkamu laikui persodinti arba naujai pasodinti bijūnus.

MIELAM SKAITYTOJUI IŠ NEW YORKO

Aš labai atsiprašau, kad Tamsos laiškas ir adresuotas vokas kažkaip kraustymosi metu užsimetė. Tad aš per Dirvą patarsiu ką daryti. Tamsos problema -- rožės neauga gerai. Pirmas dalykas, rožės privalo turėti mažiau, sia 6 valandas pilną saulės šviesą, antras, cheminės trąšos ne labai tinka rožėms. Reikia natūralių, organinių trąšų. Geriausia tinka karvių mėšlas, ir tuo būdu pagerinsit žemę. Trečia rožės reikalauja daug drėgmės, reikia gausiai laistyti. Jei būčiau ką praleidęs, prašau parašyti.

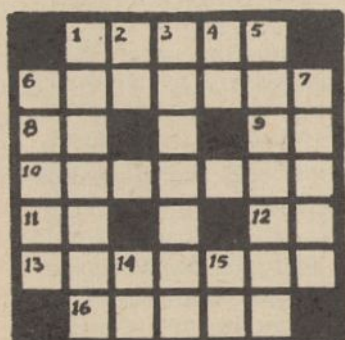
V. Ap.

BETTER LAWNS AND GARDENS CO.,

V. Apaniaus vadovaujama, atlieka sodininkystės patarimus ir patarimus. Be to galite nusipirkti pievoms trąšų, chemikalų, sėklų ir įvairių augalų. Prie progos užsukite ar paskambinkite:

503 Richmond Rd. Richmond Hts., Ohio Tel. 382-1606

KRYŽIAŽODIS NR. 2

GULSČIAI: 1. Austrų istorikas, Bismarko politikos priešas. 6. Slėpiningas. 8. Jaustukas (atvirkščiai). 9. Susisiekimo sustojimo santrumpa. 10. Žemynas. 11. Graikų raidė (atvirkščiai). 12. Medžių šlamėžimas (būs. laik.). 13. Daukšos knyga. 16. Neiškreipta žinia.

STACIAI: 1. Brist per purvyną. 2. Gaida. 3. Muzikinis scenos veikalas. 4. Garsaus Adomo Micevičiaus veikalo initialai. 5. Laikinis davimas. 6. Prieveiksmis. 7. Merginos vardas. 14. Gaida. 15. Prielinksnis.

Raidės a, c, e, i, s, u, z gali būti skaitomos kaip a, č, é, ė, j, š, ū, y, ž.

Paruošė A. R. Mironas

KRYŽIAŽODŽIO NR. 1 SPRENDIMAS:

Gulsčiai: 1. Skara. 6. Ėda. 8. Adresas. 11. Dabar. 12. TNT. 13. Kražiai. 15. JAV. 16. Menas. Staciai: 2. Kernavė. 3. Adė. 4. Raštija. 5. Ranka. 7. Ostia. 9. Dur. 10. Ana. 14. Žan.

DIRVA

Nr. 105

1963 m. rugsėjo 16 d.

KAS IR KUR?

CHICAGOS SCENOS DARBUOTOJAI PRADEDA SEZONĄ

Spalio 12 ir 13 dd. savaitgalyje Jaunimo Centro scenoje įvyksta chicagiečio rašytojo Anatolijaus Kairio naujo veikalo POPIEČIO DIAGNOZĖ premjera. Šis "vieno šeštadienio trijų scenos atidengimų žaismas" ne vien pristatys naują lietuvišką scenos veiklą, bet lyg ir užantspaudos tylų, be jokio garsinimo ir nuopelnų skleidimo minčių, vasaros karščiuose pradėtą pasiruošimo darbą.

POPIEČIO DIAGNOZĖ — aktualios tematikos, nūdienos fone besirutuliojantis vyksmas, vietomis giliau jaudinantis, bendrumoje — giedrios bei linksminančios nuotaikos. Ne vien švelnia satyra, bet ir šviesesne viltimi sprendžias tėvų ir jaunimo santykiavime opiąją lietuviybės problemą.

POPIEČIO DIAGNOZĖ parašyta ir sceniniai įvykdama moderniomis priemonėmis, kurios žiūrovų, tikimasi, bus palankiai sutiktos. Žaismą sudaro net 21 "vieno šeštadienio" epizodėlis: dienos, kai duktė baigia vidurinę mokyklą.

Premjerą ruošia sol. S. Adomaitienės vadovaujama Scenos darbuotojų Sąjunga. Sceninis apipavidalinimas plačiau garsėjančio dailininko Vytauto O. Virkau. Apšvietimu rūpinasi inžinierius — operos režisierius Kazys Oželis. Techniškoji paruoša Česlovo Rukiūnos vadovybėje.

Pr emjeros spektakliuose vaidins Elena Blandytė, Birutė Briedienė, Julija Ciūnėlienė, Algimantas Dikinis, Edvardas Radvila ir Juozas Raudonis.

POPIEČIO DIAGNOZĖS spektaklis jau — susilaukė kvietimų iš kitų lietuvių kolonijų.

• **Lietuvių Fondas** rugpiučio mėn. paaugo naujais nariais ir jų bei anksčiau įsijungusių narių papildo-

mais įnašais: J. K. Vembrė įnešė \$500.00; tai pirmasis iš Bostono LF narys ir jau baigęs įmokėti pažadėtą tūkstantį dolerių, Dr. E. Ringus, gyvenantis 7305 S. Washtenaw Ave., Chicago, Ill., įmok. \$500.00, Dr. Juozas Plikaitis, 6318 West Irving Park Rd., Chicago, Ill., įmok. \$400.00 ir Pranas Totilas, Omaha, Nebraska, įmok. \$150.00.

Po šimtą dolerių įnešė: LDK Birutės Kar. Šeimų Moterų Draugija, Bertašius Jonas, Chicago, Ill., Dr. P. Vileišis, Middlebury, Conn., Šaudžiai Vincas ir Liucija, Philadelphia, Pa., Kačionis Pranas ir Jadvyga, Philadelphia, Pa.; Petuška Juozas, Jakubauskas Vytautas, Ščiuka Juozas, Raškevičius Petras, Valiūnas Kostas ir Černiauskas Petras — visi iš New Britain, Conn.; Ulinskaitė Marija, Rochester, N. Y., BLPT klubas Kriuvė, Chicago, Ill., kun. M. Vembrė, Brockton, Mass., Dr. L. Plechavičius, Yonkers, N. Y., Ardys Juozas ir Reda, Chicago, Ill., Kizlauskas Leonas ir Ona, Cicero, Ill., Dr. J. S. Gedaugas-Prialgauskas, East Moline, Ill., Kutkus Aleksas ir Jadvyga, Chicago, Ill.

Be to, 27 asmenys įmokėjo \$640.00 įnašų pagal ankstesnius pasižadėjimus.

• Už a. a. Dr. Jono Paplėno vėlę, minint jo mirties trejų metų sukaktį, buvo atnašautos gedulingos mišios rugsėjo 12 d. Tėvų Jėzuitų koplyčioje.

NEW JERSEY LIETUVIŲ VEIKLA

Laimė nelaimėje

Jokūbui Stukui automobiliu vykstant į savo vasarvietę, Long Island, New York, rugsėjo 2 dieną, sprogdus padangai, automobilis apsisvertė į grovį ir, atsimušęs į stulpą, labai nukentėjo, o patsai vairuotojas kaip tai nepaprastai laimingu būdu išliko mažai sužeistas ir po savaitės pradėjo dirbuotis ir rūpintis, ne lengvai pa-

HARTFORD

Skautų vadų suvažiavimas ir koncertas

Šeštadienį, rugsėjo 28 d. Hartfordo lietuvių parapijos mokyklos patalpose įvyks Atlanto rajono skautų vadovų, skautininkų ir skautų tėvų komitetų atstovų suvažiavimas. Bus peržvelgta praėjusių metų skautiška veikla ir sudaryti darbo planai ateičiai.

Vakare tos pačios parapijos salėje (Capital Ave. ir Broad St. kampas, Hartforde) bus koncertas, kurio programą atliks iš New Yorko vyrų balsų oktetas. Po koncerto bus šokiai, grojant Radionovo orkestrui. Būs įvairių margumynų, veiks turtingas bufetas. Suvažiavimą ir koncertą rengia Lietuvių Skautų Brolijos Atlanto Rajono Vadija, kurios priekyje stovi energingas skautijos veikėjas sktn. Vytautas Pileika.

Į koncertą rengėjai kviečia atsilankyti visą Hartfordo ir apylinkių visuomenę.

CHICAGO

• **Uždaros rekolekcijos** lietuviams moterims, kaip ir pirmą, įvyks lapkričio mėn. 8, 9, 10 dienomis amerikiečių moterų vienuolyne Chicagoje. Rekolekcijas praves tėvas Bruno Markaitis S. J. lietuvių kalba. Mokestis už viską 20 dol.

Kviečiamos visos moterys, nežiūrint kuriai jos organizacijai ar draugijai priklausytų, įsijungti į šio dvasinio atsinaujinimo darbą savo asmenybei praturtinti.

Registruotis prašome pas E. Daugirdienę, telef. LU 5-9500, o vakarais pas Dr. J. Meškauskienę telef. PR 6-9801.

Rekolekcijas organizuoja ateitininkės sendraugės.

(Sk.)

keičiamas, radijo valandos vedime, New Yorko Pasaulinės Parodos lietuvių skyriaus pirmininko pareigose ir, atsidadius mokykloms, profesoriavimo darbe.

• **New Jersey lietuvių bendruomenininkai**, parvykę iš PLB Seimo, džiaugėsi, kad gerai viskas pavyko. Amerikos lietuvių gali daug ko pasimokyti iš Kanados lietuvių. Teko pastebėti, kad kanadiečiai lietuvių yra gerokai pažengę visose gyvenimo srityse, ypatingai torontiškiečiai.

Buvo labai malonu susitikti su beveik iš viso pasaulio atvykusiais PLB antrojo seimo atstovais ir svečiais. Kalbant apie atstovus, manęs keletas klausė, kaip patekti PLB seimo atstovu? Nebūdamas atstovu, negalėjau į šį klausimą atsakyti ir, pasiteiravus pas kitus, man buvo patarta teirautis pas dar kitus, bet ir tie dar kiti į šį klausimą neatsakė.

Tradicinis radijo piknikas Lietuvos Atsiminimų Radijo piknikas, Jokūbui Stukui vadovaujant, gerai pavyko. Dalyvių privažiavo iš visų aplinkinių valstijų. Svarbiausią programos dalį išpildė Rūtos ansamblis, vad. A. Kačanausko, dalyvaujant tūkstantinei publikai. Liet. Laisvės Komiteto narys Vyt. Vaitiekūnas padarė pranešimą apie PLB seimą. Kultūrinę dalį papildė Darbininko spaudos kioskas. Buvo varžybos, laimėjimai ir kitokios įvairenybės. Tai yra vienintelis tos rūšies parengimas New Jersey valstijoje, kuris sutraukia tiek lankytojų ir būna toks sėkmingas.

A. S. Trečiokas

SEPTINTOJI

JAV IR KANADOS LFB STUDIJŲ SAVAITĖ

Septintoji LFB studijų savaitė įvyko Kennebunk, Maine, rugpiučio 18-24 dienomis. Jos metu buvo prarastos diskusijos lietuvių vienybės (dr. A. Klimas, dr. J. Girmius ir prof. A. Salys) bei Kartų bendradarbiavimo Amerikoje (dr. A. Musteikis, dr. A. Jurkus, J. Gailiūšytė ir inž. J. Rygelis) klausimais. Atskiras paskaitas skaitė: dr. S. Bačkis, V. Vaitiekūnas, dr. J. Girmius, A. Mažiulis ir St. Santvaras. A. Balsio nuotraukose: dešinėje — kalba dr. K. Ambrozaitis; jo dešinėje poetas St. Santvaras, skaitęs pagrindinę paskaitą Putino 80 m. sukakties minėjime, Apačioje — dalis studijų savaitės dalyvių.

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ ŽINIOS

MIRĖ INŽ. V. ŽIŽYS

Rugsėjo 1 d. Melbourne po sunkios ir ilgos kaulo vėžio ligos mirė aviacijos kapitonas inž. V. S. Žižys. Rugsėjo 4 d. įvyko velionies laidotuvės, į kurias susirinko apie 300 tautiečių. Po gedulingų pamaldų šv. Jono bažnyčioje mašinų vartinė nuvyko į Carton kapines.

Velionis buvo nuoširdus visuomenininkas ir visų mėgiamas. Todėl prie kapo atsisveikinimo žodį tarė įvairių organizacijų atstovai: A. Krausas — ALB Krašto Valdybos ir Krašto Kultūros Tarybos vardu, J. Pelelauskas — ALB Melbourne Apylinkės Valdybos, Vl. Jakutis — bičiulių, K. Baltokas — Lietuvių Klubo, J. Janulaitis — ramovėnų ir A. Bakaitis — LK Federacijos vardu. Laidotuvių apeigas užbaigė kun. Dr. P. Bačinskas malda ir "Viešpaties Angelu". Paliko našlė Elena Žižienė, gimnazijos

mokytoja, sūnus Arūnas, gimnazijos mokytojas, pernai baigęs universitetą, duktė Rasa, studentė architektė bei duktė Eglutė, pradžios mokyklos mokinė.

Velionis buvo kilęs iš šviesios ūkininkų šeimos. Jo tėvas buvo knygnešys ir yra aprūpinęs prezidentą A. Smetoną "AUSZROS" numeriais. Velionies tėvų, kaip pasidarbavusių tautai Lietuvos valstybėje įvertino ir buvo paskyrusi pensiją.

Velionis V. Žižys (1911. 1. 13 — 1963. 9. 1 d.) baigęs Ukmergės gimnaziją, įstojo į Pirmojo Lietuvos Prezidento Karo Mokyklą (1929 m.), kurią baigęs paskiria savo gyvenimą Tėvynės sargybai, įstoja karo aviacijon, tarnauja šiaulių karo aviacijos 3-oje grupėje. Čia pakyla iki kapitono laipsnio ir ištarnauja iki pirmojo bolševikmečio. Emigruo į Australiją 1949 m. Įsteigia Salės mieste bendruomenės apylinkę, persikelia Melbourne ir čia baigia

k o m u n i k a c i j o s i n ž i n e r i j a, p a s k i r i a m a s i n ž i n i e r i u m i Patentų Įstaigą. Vos pasiruošusį ir pradėjusį gyventi naujame krašte, 52 metų amžiaus, vėžys pakerta gyvenimo siūlą. Apie 40 vainikų pridengė jo kapą. Liūdi jo šeima, bendruomenė, Lietuvių Klubas, Lietuvių Kultūros Fondas, M. K. Čiurlionio Diskusijų Klubas, Veteranų S-gos Ramovė, kurių velionis buvo nariu.

A. Kr.

ATVYKSTA AMERIKON

Regina ir Algis Garbeniai rugsėjo mėn. 18 d. išplaukia iš Australijos Amerikon pas savo gimines Česlovą ir Stasę Olšauskus Chicagon. Jiems rugsėjo 7 d. buvo suruoštos šaunios išleistuvės pas Krausus, o 14 d. pas Kairius. Garbeniai mano įsikurti Chicagoje ir padėti Olšauskams jų biznyje. O jei nepasisektų įsikurti Amerikoje, išleistuvių dalyviai pažadėjo iškelti ir sutiktuves, neblogesnes kaip ir išleistuves. Jauniems galima paskrajoti po pasaulį ir laimės paieškoti. k.

Korp! Neo-Lithuania liūdi netekusi savo nario

FIL. PRANO JOKŪBAUSKO,

mirusio Californijoje. Jo liūdinčiai žmonai ir broliui reiškiamo gilią žuojautą.

Korp! Neo-Lithuania
Vyriausioji Valdyba

Mylimai motinai,

SOFIJAI AVIŽONIENEI

mirus, skaudaus liūdesio prislėgtus Dr. VY-

TAUTĄ AVIŽONĮ ir šeimą širdingai užjau-

čiame ir liūdime.

Dr. Izidorius ir Sofija Aliai
su šeima

MOKAME

4 ¹/₂ %

metinį dividendą už
visas taupymo sąs-
kaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigų galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanauskas, Pres.